Täysistunto

Perjantai 29.5.2020 klo 10.00—13.17

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2020 vp
Valiokunnan mietintö StVM 11/2020 vp
Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 29.5.2020 Liite 3A

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

10.01 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Ravintolat ovat odottaneet pitkään sitä, että saavat tiedon siitä, kuinka ovensa voivat avata, ja onneksi nyt vihdoin olemme tästä asiasta päättämässä. Kiire tietysti on tullut, ja olisi ollut tietenkin toivottavaa, että jo aikaisemminkin olisimme päässeet näistä asioista lopullisesti päättämään. Tietenkin toivottavaa on — ja kun kuuntelin uutisia, niin olen toiveikas siitä — että nyt ihmiset uskaltavat palata ravintoloihin, sillä parasta tukea kaikille aloille on se, että rajoituksia voidaan vähitellen purkaa, ja toisaalta se, että ihmiset uskaltavat sitten turvallisesti liikkua ja mennä ja palata käyttämään palveluita.

Valiokunnassa kokoomuksen ryhmän toimesta esitettiin kuitenkin vastalause. Siinä nimenomaisesti perusteluina pohdittiin sitä, että alueellisesti tartuntatilanteet ovat hyvin erilaisia ympäri Suomen — tähänhän on perustuslakivaliokuntakin useamman kerran kiinnittänyt huomiota — ja samanaikaisesti myös sitä, että kategorinen rajoittaminen kellonaikaan tai henkilömäärään, ilman että katsotaan sitä todellista tartuntatilannetta tai tartuntariskiä, mitä voitaisiin tehdä esimerkiksi luomalla kunnolliset ohjeistukset turvaväleistä, hygieniasta ja niin edelleen. Se on toinen asia, jota valtioneuvoston on varmaan pohdittava tulevina päivinä, kuten myös sitä, että kun näitä rajoituksia nyt puretaan vähitellen ja vaiheittain, kuten aivan oikein onkin, niin ne ovat todellakin terveysperusteisesti oikeasuhtaisia. Monen on esimerkiksi hieman hankalaa ymmärtää sitä, kuinka Olympiastadionin kokoisella alueella voi olla maksimissaan 500 henkilöä, kun ravintolan terassilla voi olla vaikka kuinka paljon käytännössä. Se on kuitenkin hyvä, että nyt monet kaupungit ovat alkaneet helpottaa luvituskäytäntöään, ja toivottavasti, kun tämä ravintoloiden aukeaminen etenee, terasseilla voidaan turvallisesti asioida niin, että tartuntariski ei kuitenkaan kasva. Meiltä kaikiltahan tämä vaatii edelleen sen muistamista, että korona ei ole mihinkään kadonnut. Voidaan tavata ihmisiä, mennä ulos syömään, mutta se pitää kuitenkin muistaa, että hygieniasta on pidettävä hyvää huolta.

Tulevissa puheenvuoroissa esittelemme tarkemmin vastalauseemme sisältöä.

10.04 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että vihdoin ravintolat voivat avata ovensa 1.6. lähtien. Olemme kokoomuksessa jättäneet kuitenkin vastalauseen tämän lain sisältöön liittyen, koska siellä on asioita, joita tarvitsisi tarkentaa ja kaventaa sekä kansalaisten ja ravintoloitsijoiden että yhteiskunnan näkökulmasta ajatellen. On aivan välttämätöntä, että katsomme epidemiologista tilannetta koko maassa niin, että huomioidaan alueelliset eroavaisuudet. Muuten elinkeinovapauden rajoittaminen ei ole mahdollista, jos sitä ei ole tehty välttämättömin perustein, mihin perustuslakivaliokuntakin on viitannut.

Olemmekin jättäneet neljä lausumaa, jotka tässä luen:

Ensimmäinen on: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto huomioi ravitsemusliikkeitä koskevissa rajoituksissa eri maakuntien hyvin erilaiset infektiotilanteet heti 1.6. alkaen ja ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin rajoitusten purkamiseksi, jos rajoitukset eivät jollain alueella tai säädetyssä laajuudessa ole enää välttämättömiä.” Äänestimme tästä lausumasta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, mutta valitettavasti hallituspuolueet eivät tähän lausumaan yhtyneet.

Toinen lausuma on: ”Eduskunta edellyttää, että kaikkien tartuntalain perusteella tehtävien rajoittavien toimien on oltava terveysperusteisia.”

Kolmantena: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin ravitsemusliikkeiden aukioloaikoja koskevien rajoitusten väljentämiseksi siten, että ravitsemusliikkeet voivat olla auki kello 5—24 välisenä aikana.” Tämä mahdollistaisi muun muassa sen, että huoltoasemat voisivat tarjota kahvia ammattiautonkuljettajille ja muille, jotka siellä tien päällä ovat, ja pidennetty ilta-aika helpottaisi esimerkiksi ravintolassa kattausten järjestelemistä.

Neljäntenä lausumana: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee tarvittavat toimet, jotta ravitsemusliikkeen sisätilassa tai sen osassa saa samanaikaisesti oleskella enintään 75 prosenttia ravitsemusliikkeen normaaliolojen suurimmasta hyväksytystä asiakas- tai henkilömäärästä.” Tämä helpottaisi erityisesti pienten ravintoloiden ja kahvilayrittäjien asemaa, jolloin heidän olisi kannattavampaa avata ovensa, koska saattaa olla, että tällä puolella paikoista moni ravintola jättää avaamatta ovensa, koska se ei ole kannattavaa. Ja kun mennään syksyä kohti, sitten taas illat viilenevät ja ulkonakaan ei terassilla välttämättä enää tarkene, ja kaikilla ei tälläkään hetkellä ole terassiin mahdollisuutta.

10.07 **Mirka Soinikoski vihr:** Arvoisa puhemies! Ensiksi kiitokset hallitukselle ja asianomaisille valiokunnille rivakasta toiminnasta tartuntatautilain väliaikaisen muuttamisen mahdollistamiseksi. Toiseksi haluan kiittää kaikkia suomalaisia merkittävistä toimista koronaviruksen taltuttamiseksi maassamme. Siitähän tässä kaikessa on kyse: pandemian pysäyttämisestä ja yhteiskuntamme nostamisesta takaisin jaloilleen, kun pahimmasta on ensin selvitty.

Arvoisa puhemies! Kulkutauti etenee ja leviää siellä, missä siihen tarjoutuu mahdollisuus. Sitä mahdollisuutta me emme aio tälle virukselle suoda, ja tämä mielessämme palautamme arkea raiteilleen pala kerrallaan. Maailma on nopeasti muuttunut monella tapaa, ja osa muutoksista jäänee pysyväksi osaksi jokapäiväistä arkeamme. Osa muutoksista on rohkeita ja toimivia uusia tapoja, osa muutoksista on kipeitä ja peruuttamattomia. Maaliskuussa puhuimme talvisodan hengestä, ja sitä samaa yhteishenkeä uskallan peräänkuuluttaa edelleen. Tästä noustaan yhdessä, mutta tarkasti mielessä pitäen, että vaara ei ole vielä täysin ohi.

Arvoisa puhemies! Ravitsemusalaan kohdistui nopea lakisääteinen kielto, ja sen ainoana tavoitteena oli pysäyttää koronaviruksen nopea leviäminen Suomessa. Siinä tavoitteessa onnistuimme yhdessä. Tämän päivän lomautusmääristä näemme, että ravitsemusala ei ole suinkaan ainoa, johon virus iski pahasti. Vaikka yritystuet, suojavarusteet ja ravintolatuet ovat herättäneet kevään edetessä rankkaa kritiikkiä, on hyvä muistaa, että koronan aiheuttaman poikkeustilan aikana olemme tehneet poikkeuksellisia toimia ja reagoineet ennennäkemättömällä tavalla uuteen viholliseen. Tällä hetkellä kaikkien katseet ovat ensi viikossa, kun kahviloiden ja ravintoloiden ovet taas avataan. Valoa tunnelin päässä, taas yksi askel normaalioloja kohti.

On meidän omissa käsissämme kirjaimellisesti, miten yhteiskunnan avaaminen etenee ja kuinka nopeasti pääsemme palaamaan takaisin normaalikäytäntöihin. Kun muistamme noudattaa hyvää käsihygieniaa ja turvaetäisyyksiä, pääsemme parhaassa tapauksessa keventämään koronarajoitteita lisää jo ennen juhannusta. Kaikki riippuu tartuntamääristä ja siitä, miten onnistumme estämään viruksen leviämistä jatkossa. Jos unohdamme vaaran ja herpaannumme kesäauringon ihanassa valossa liikaa, joudumme palaamaan takaisin tiukempiin rajoituksiin.

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat tunnollista ja vastuullista kansaa, ja uskon, että turvallinen paluu mahdollisimman normaaliin arkeen on meillä kaikilla yhteisenä tavoitteena. Kun siis ensi viikolla pääsemme vihdoin lempikahvilaan ja toivottavasti ehdimme aurinkoisella terassilla ystäviä tapaamaan, pidetään huolta toisistamme, huomioidaan turvavälit ja pestään käsiä. Ei anneta tälle virukselle mahdollisuutta lähteä leviämään uudestaan. Tämä kulkutauti pysäytetään yhdessä.

10.10 **Kari Tolvanen kok:** Arvoisa herra puhemies! On täysin perusteltua, että terveysnäkökohdat edellä jatkossa avaamme ravintoloita. On ihan hieno asia tälle yhteiskunnalle, että pystymme turvallisesti avautumaan. Tässä edustajat Laiho ja Multala jo esittelivät näitä meidän näkökohtiamme, joilla meidän mielestämme turvallisesti voisi ravintoloita avata ja vähän antaa väljyyttä ja harkintaa enemmän sinne yrittäjäpuolelle.

Ne ovat täysin perusteltuja, mutta haluan muutaman sanan sanoa tästä lainvalmistelun tasosta. Sitähän ovat moittineet perustuslakivaliokunta ja monet oikeusoppineet. Eihän voi olla niin, vaikka kuinka eletään poikkeusoloja ja pitää tehdä nopeaa lainsäädäntöä, että eduskunnalle jää näin valitettavan vähän aikaa käsitellä näinkin tärkeitä lakeja. Ei ole ollut yllätys hallitukselle, ei ole voinut olla yllätys, että toukokuun lopussa pitää joku ratkaisu tehdä. Lakia olisi pitänyt valmistella paljon aikaisemmin, jotta eduskunnalle olisi jäänyt enemmän aikaa käsitellä sitä. Ja ennen kaikkea: kyllähän me venymme tähän, mutta miten ne yrittäjät, ravintoloitsijat? He ovat vieläkin epätietoisuudessa, tuleeko laki voimaan, ja jos tulee, missä muodossa. Se ei ole enää kohtuullista, koska maanantaina heidän pitää olla täydessä toimintavalmiudessa, jotta he saavat yrityksensä pelastettua. Ymmärrän, kuten tuossa sanoin, että poikkeusoloissa vaaditaan nopeita toimia, mutta mielestäni tämä ei kyllä ole lainkaan sellainen asia, ettei tähän olisi voinut aikaisemmin valmistautua, vaikka viikkoa aikaisemmin. Oli täysin odotettavissa, että lakia pitää säätää, pitää muuttaa.

Toivon, että tämmöisiä esityksiä tällaisella aikataululla ei enää tuotaisi tänne tämän hallituksen toimesta, eikä minkään muunkaan hallituksen toimesta jatkossa.

10.12 **Anu Vehviläinen kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten lähetekeskustelussa sanoin, tämä ei ole helppo asia, koska meidän pitää katsoa tätä asiaa sekä terveyden, talouden, elinkei-

nonharjoittamisen, ihmisten sosiaalisen toiminnan ja tapaamisten näkökulmasta, ja näitä sovittaa sitten tässä kohtaa yhteen. Itsekään en kyllä pidä hyvänä sitä, että tämä tuli aika myöhäisessä vaiheessa ja tämä on kiireellisesti jouduttu käsittelemään. Tästä varmaan koko eduskunta on samaa mieltä.

Haluan tuoda esille tämän sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön päänäkökohdan siitä, että pitää lähteä liikkeelle, kuitenkin varovaisesti ja nämä terveysnäkökohdat huomioiden, että ei voida ajatella sillä tavalla, että kerralla räpsäytetään kaikki auki, ja tämän vuoksi haluan täältä myös siteerata hieman tätä valiokunnan mietintöä. Täällä sanotaan, että ”valiokunta pitää tärkeänä, että ravintoloiden sulkemisen kaltaisia rajoituksia puretaan alkuvaiheessa asteittain varovaisuutta noudattaen, kuten useissa muissakin maissa on samanaikaisesti tehty tai ollaan tekemässä. Valiokunta pitää asteittaista purkamista sekä ravintoloiden että niiden asiakkaiden edun mukaisena.” Ja valiokunta jatkaa edelleen: ”Valiokunta katsoo, että hallituksen esitys korostaa asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuutta ravintoloiden avautuessa. Valiokunta pitää samalla tärkeänä, että toimenpiteiden vaikutuksia ja muuttamistarpeita tarkastellaan säännöllisesti ja ryhdytään tilanteen edellyttämiin, joko rajoituksia kiristäviin tai lieventäviin toimiin.” Tässä on minusta kerrottu tämän valiokunnan mietinnön ydin.

Sitten muutama näkökohta, liittyen myös tähän, mitä tässä kokoomuksen edustajat ovat tuoneet omissa puheenvuoroissaan esille. Itse asiassa ajattelen kyllä sillä tavalla ja yhdyn valiokunnan näkemykseen siitä, että pitää tehdä niin, että ensin lähdetään tällä tavalla varovaisesti ja nämä rajoitukset puretaan samalla tavalla, samoilla säännöillä koko maassa. Mutta sitten minä haluan kyllä kiinnittää huomiota näihin kokoomuksen esittämiin lausumaehdotuksiin, jotka minun mielestäni kyllä lähtevät huomattavan paljon liberaalimmalla tavalla liikkeelle. Eli täällä kun muun muassa viimeisessä ponnessa sanotaan, että pitäisi olla enintään 75 prosenttia ravitsemusliikkeen normaaliolojen suurimmasta asiakaspaikkamäärästä käytettävissä, niin on se vähän eri asia, onko puolet vai 75 prosenttia. Kun katson näitä kokoomuksen ponsia, niin yhdyn kyllä ajatuksiin siitä, että toisaalta kokoomus on kovasti puhunut viime viikkoina tukahduttamisen puolesta, ja nyt kun katsotaan ponsia, niin on huomattavan paljon liberaalimmalla kannalla. Minusta näissä on selkeä ristiriita. [Antti Lindtman: Se oli viime viikolla se!]

10.15 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kritisoin edelleen tätä hallituksen esitystä siitä, ettei näillä ehdoilla voittoa tuottava liiketoiminta ole mahdollista useimmille ravintoloille. Toivon todella, että perussuomalaisten ja kokoomuksen ehdotuksia kannatetaan tänään äänestyksissä, sillä aukioloaikoja on pidennettävä ja asiakaspaikkoja lisättävä.

Olemme rajanneet, tai oikeastaan kieltäneet, kaiken elinkeinotoiminnan näiltä yrityksiltä. On selvää, että avaamisen tulee tapahtua hillitysti, turvallisesti ja tietyin rajoituksin. Mutta en halua, että olemme täällä ensi viikolla jälleen pohtimassa uusia tukitoimia ja hyvityksiä ravintoloille. Siksi on selvää, että edellä mainitun lisäksi avaamisen tulee olla myös kannattavaa. Niin kuin täällä on aikaisemminkin puhuttu, pitää ottaa se terveys esille, mutta esimerkiksi ravintola-alalla työskentelevillä ihmisillä on hygieniapassit, ja mielestäni näihin ihmisiin pitäisi pystyä luottamaan enemmän.

10.16 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tämän koronaepidemian ongelma on se, että sen kulusta ja myös tartuntatavasta ei vieläkään ole meillä täsmällistä tietoa — esimerkiksi siitä, kuinka suuri merkitys on ilmateitse leviävällä aerosolitartuntatavalla. Se tie-

detään, että yskiessä tai vaikkapa jo pelkästään puhuessa tai laulaessa viruksia sisältävät pienet pisarat myös oireettomalta tartuttajalta leviävät useiden metrien päähän. Sitä ei tiedetä, aiheuttaako se esimerkiksi neljän metrin päähän sitten varsinaisen tartunnan, mutta kokemuksiahan on tilaisuuksista esimerkiksi ravintolatiloissa, joissa useat ovat saaneet tartunnan olematta kovin läheisessä kontaktissa, ja silloin tiedetään, että sen on ilmateitse täytynyt tarttua.

On tärkeää, että yhteiskuntaa avataan niin pian kuin se on mahdollista, ja siksi myös tämä ravintoloiden varovainen, asteittainen avaaminen on viisasta.

Täällä tänä keväänä on useissa puheenvuoroissa vaadittu hallitukselta selkeämpää ja yksiselitteisempää strategiaa tartunnan tukahduttamiseksi. Ajattelen, että varmasti meidän kaikkien eduskuntaryhmien tulee tätä samaa vaatia myös itseltämme, niin että ne toimenpiteet, joita ehdotamme, ja myös muutosehdotukset ovat sen valitun strategian mukaisia. Mielestäni on edelleenkin viisasta edetä siihen suuntaan, että pyrimme todellakin tukahduttamaan tämän taudin, ja sitten kun olemme saaneet tukahdutettua, sitten on helppo edetä sillä testaa ja jäljitä ja eristä ja hoida -strategialla.

Sen vuoksi itse kyllä vierastan tätä ehdotusta 75 prosentin asiakasmäärästä sisätiloissa, koska se ei ainakaan kaikissa paikoissa mahdollista riittävän pitkiä turvavälejä asiakkaiden välillä. No, nämä ulkoterassit ovat hyvä asia, koska ulkoilma vie kyllä näitä aerosolejakin myös taivaan tuuliin ja siinä mielessä on turvallisempi. Siksi en itse olisi esimerkiksi tähän kokoomuksen ehdotukseen 75 prosentin asiakasmäärästä tässä vaiheessa lähdössä. Toivon mukaan se on mahdollisimman pian mahdollista.

Sen sijaan alueelliset erot tulisi ottaa huomioon, [Puhemies koputtaa] ja samoin se, että kaikki päätökset ovat todellakin terveysperusteisia.

10.19 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Pääministeri Marinin hallitus on tehnyt erittäin hyvää työtä tämän epidemian torjunnassa tänä päivänä asioita tarkastellen. Mehän emme tiedä, mikä on tilanne syksyllä, mutta tänä päivänä asioita tarkastellen Suomi on menestystarina tämän epidemian hallitsemisessa. Samaa Marinin hallituksen työstä ei voi valitettavasti sanoa onnistumisessa näiden rajoitusten purkamisessa. Juuri tällä hetkellä hallitus sekoilee sen kanssa, onko suositus sellainen, että mökille ja kotimaanmatkailuun ei saa mennä, vai onko suositus sellainen, että saa mennä. Antakaa nyt ihmeessä sellainen suositus, että mökille saa mennä ja kotimaanmatkailu on hyvästä, kunhan luonnollisesti noudatetaan näitä turvallisuustoimia, joista paljon on puhuttu.

Edustaja Vehviläiselle tähän liittyen pitää sanoa, että kyllä, kokoomus ajaa tämän epidemian tukahduttamista ottaen kuitenkin huomioon yhteiskunnan tarpeen avautua, ja minä olen ymmärtänyt, että tämä sama on hallituksenkin linja.

Mitä tulee näihin purkamistoimiin, niin tiistaina me äänestimme tästä ravintoloille tänä rajoitusaikana tulevasta oikeudesta myydä viiniä ulos. Vihreät äänestivät yksituumaisesti vastaan, ja edustaja Harjanteella oli hyvä Facebook-kirjoitus, missä hän mielestäni hyvin asiallisesti perusteli omaa äänestyskäyttäytymistään, mutta kun edustaja Harjanne kirjoitti, että vihreillä ei ole puolue- tai ryhmäkuria, ja kertoi, että tämä yhdessä äänestäminen perustuu vain tämmöiseen joukkuepeliin ja keskinäiseen solidaarisuuteen [Naurua] ja hallituksen toiminnan turvaamiseen, niin on pakko kysyä teiltä vihreiltä: Mitä te luulette, että se muiden ryhmien ryhmäkuri sitten on? Jos se ei ole joukkuepeliä, keskinäistä lojaliteettia, keskinäistä solidaarisuutta, hallituksen tukemista, mitä se on? Luuletteko, että edustaja Lindtmanilla, joka on kiltti ja mukava mies, on siellä SDP:n ryhmähuoneessa joku ruoska

kaapissa, [Kimmo Kiljunen: On, sillä on!] tai edustaja Kurvisella, joka ei nyt ole paikalla, on ryhmähuoneessa keskiaikaiset kidutusvälineet, joita tarvittaessa käytetään? [Naurua] Se niin sanottu ryhmäkuri on ihan sama kuin mitä edustaja Harjanne tässä hyvässä kirjoituksessaan kuvasi vihreiden toiminnan olevan. Eli älkää viitsikö sanoa, että te olette tässäkin jotenkin erilainen puolue ja teillä ei ole ryhmäkuria, teillä on vain kaikkia kivoja ja hyviä asioita, toisin kuin muilla puolueilla. [Naurua]

Tästä asiasta kokoomus on vahvasti sitä mieltä, että heti alusta saakka, 1.6. alkaen, tulisi olla alueellinen tarkastelu, koska epidemiatilanne on erilainen eri puolilla maata. Myös perustuslakivaliokunta näyttää olevan tätä mieltä. Olemme sitä mieltä, että jo nyt 1.6. alkaen pitäisi alueellisesti, maakunnallisesti tarkastella näitä rajoituksia. En avaisi [Puhemies koputtaa] sepposen selälleen, en avaisi yökerhoja, mutta kyllä näitä tunteja ja näitä sisäänottomääriä pitäisi tarkastella eri tavoin eri puolilla maata.

Herra puhemies! Lopuksi kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaesityksiä.

10.22 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Ihan aluksi kiitän edustaja Räsästä hyvin vastuullisesta ja tasapainoisesta puheenvuorosta. Kristillisdemokraatit ovat olleet hyvin johdonmukaisia tässä omassa politiikassaan, ja minun mielestäni se ansaitsee tunnustuksen.

Sen sijaan edustaja Zyskowiczin puheenvuoro: minä en nyt kyllä ymmärtänyt, mikä se kokoomuksen linja on. Kun minä katson täältä kokoomuksen lausuntoja, täällä on puheenjohtajanne Petteri Orpo todennut, että kokoomuksen linja on viruksen tukahduttaminen, se on nopein tie normaaliin. Tämä oli 22.4. [Ben Zyskowicz: Eikö se ole hallituksenkin linja?] — Kuunnelkaa, Zyskowicz, kuunnelkaa. — Sitten täällä on 16.5. teidän puheenjohtajanne Orpo todennut, että kokoomuksen koronalinja on taudin aggressiivinen rajoittaminen. [Ben Zyskowicz: Sama asia!] Ja sitten tässä on vielä viime viikolta teidän näkemyksenne: puheenjohtaja Orpo totesi, että painetaan tartunnat niin alas kuin mahdollista.

No, te haluatte siis, että ravintolat täytetään 75-prosenttisesti. Nyt kysyn, kun te olette ajaneet myöskin tätä maskipakkoa, että miten ravintolaan mennessä, sitten kun on siellä 75-prosenttisesti täyttä, onko siellä sitten myöskin maskipakko. Mietin, että miten se toimii ravintolassa. Kielletäänkö ravintoloissa sitten esimerkiksi musiikin soittaminen? Yleensä kun ihmiset humaltuvat ja musiikki soi eikä oikein kuule, mitä toinen sanoo, niin sitten aletaan puhumaan hieman kovempaa, ja maskin läpi se ei ehkä onnistu. Jos ihmiset ottavat sitten maskin pois, niin miten kokoomus valvoo sitten tätä kokonaisuutta? Te olette valmiita ottamaan näin suuren riskin, vaikka teidän linjanne on ollut nyt puheenjohtaja Orpon suulla kerrottuna, että te haluatte painaa tämän viruksen alas. Te olette ottamassa kyllä aikamoisen riskin.

Ja sen vuoksi edustaja Räsäsen esittämä kanta ja tuki, jonka hän esitti hallitukselle, on juuri se, millä tavalla tässä täytyy edetä. Eli meidän täytyy edetä maltillisesti. Nythän tälle viikolle on kaksi hyvää uutista. Toinen julkistetaan tänään iltapäivällä, eli matkailusuosituksia uudistetaan. Se on erittäin hieno asia. Ja sitten jo ensi viikosta, täällä kun nyt päätämme tästä asiasta, ravintolat voivat asteittain alkaa palaamaan normaaliin. Nämä ovat erittäin hyviä uutisia, ja tämä toiminta on hyvin johdonmukaista hallitukselta. Nyt kokoomus olisi valmis ottamaan valtavan riskin sen sijaan, että odotetaan maltillisesti, katsotaan alueellisesti, miten tautitilanne kehittyy, ja sen jälkeen, niin kuin hallitus on todennut ja kuinka perustuslakivaliokuntakin on edellyttänyt, tarkastelemme alueellisesti välttämättö-

myysedellytyksen toteutumista, [Puhemies koputtaa] ja sen jälkeen pääsemme näistä rajoituksista hieman pidemmälle jälleen.

10.26 **Ville Kaunisto kok:** Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Kiitos suomalaisille ja kiitos myös eduskunnalle siitä, että olemme tilanteessa, jossa voimme alkaa keskustelemaan näistä asioista ja hallitusti avaamaan yhteiskuntaamme, edelleen turvallisuus edellä, ja kun myös saamme hallitukselta vähän jotain meitä kohtaan tulevaa syyttelyä, niin saadaan vähän vireyttä keskusteluun.

Ravintolat saavat siis avata ovensa 1.6. alkaen. Ja kiire on, se on selvä, mutta kiire ei saa olla syy epäreiluun tulokseen. Se tässä vähän kyllä itseäni on ihmetyttänyt, miksi hallitus on asian kanssa viivytellyt.

Nostan kaksi pointtia esille:

Kuten täällä jo useampi edustaja on todennut, niin hallitus- kuin oppositiopuolueista, mielestäni nyt olisi syytä tarttua näihin alueellisiin ratkaisuihin. Suomi on iso maa, ja epidemiatilanne on hyvin erilainen eri maakunnissa.

Toisena haluan vielä nostaa esiin pienen asian, joka liittyy urheiluun ja terassien avaamiseen, jotka avautuvat ilman asiakasrajoituksia samaan aikaan, kun meillä on monia urheiluseuroja, joissa pelataan ulkolajeja, ja heillä on tiukat 500 hengen rajoitteet, mikä tarkoittaa hyvin monen urheilujoukkueen kohdalla noin 400:aa katsojaa per ottelu. Meidän on syytä ymmärtää, että moni urheiluseura ei tule tällaisia rajoitteita kestämään, ja olen hieman huolissani siitä, josko nämä rajoitteet tulevat tässä muodossa olemaan urheiluseuroilla samaan aikaan, kun terasseilla voi vapaasti olla vaikka tuhat ihmistä, niin kuin joillain suurimmilla terasseilla on. Reilu peli on minun mielestäni äärimmäisen tärkeää tässä asiassa, ja ennen kaikkea se helpottaa ihmisten ymmärrystä siitä, miksi näitä rajoituksia on ja miksi ne joitakin aloja koskevat hieman eri tavoin. — Kiitos.

10.28 **Veronica Rehn-Kivi r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Det är både välkommet och viktigt att restauranger och kaféer nu kan öppna igen. Det här har både krögarna och vi kunder väntat på länge.

Mutta samalla kun ravintolat nyt voidaan avata, niin on entistä tärkeämpää, että huolehdimme toistemme turvallisuudesta. Mitä nyt vähiten halutaan, on se, että tartuntatapaukset taas lähtevät nousuun ja että joutuisimme vetämään käsijarrusta ja uudestaan sulkemaan yhteiskunnalle tärkeitä toimintoja. Siksi hallituksen ravintoloille esittämät rajoitusesitykset ovat nyt tarpeen. On vastuullista avata yhteiskuntaamme porrastaen ja vähitellen. Hallitus voi nopealla aikataululla kuitenkin antaa helpotuksen tällä tulevalla asetuksella, mikä on hyvä asia, mutta riittävä seuranta on tietenkin myös tarpeen. Toivon, että huolehditaan nyt jokainen riittävästä käsihygieniasta ja turvaväleistä, kun ravintoloille suuntaamme, niin että tämä ravintolatoiminta voi jatkua turvallisesti, että voimme nauttia kesästä myös kahviloissa ja aurinkoisilla ulkoterasseilla. Siksi ehdotan ja toivon, että tämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö on syytä hyväksyä sellaisenaan. — Kiitos.

10.29 **Kai Mykkänen kok:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin olen hieman huolestunut siitä, että tämä hyvä saavutus, jonka suomalaiset ovat tänä keväänä saaneet aikaiseksi, että me voimme nyt nauttia kesästä paljon vapaammassa tunnelmassa ja tilanteessa kuin miltä ehkä puolitoista kaksi kuukautta sitten näytti, tuudittaa meidät vääränlaisiinkin johtopäätöksiin

— ei sen takia, mitä nyt kesällä teemme, vaan itse asiassa sen takia, että näemmekö nyt, mitä syksyllä on tapahtuva. THL:n ennusteet, jotka kuitenkin ovat käsittääkseni voimassa, lähtevät siitä, että toinen aalto on todennäköinen ja se tulisi johtamaan suurempaan sairaalassa olevien määrään kuin ensimmäinen aalto. Tämän takia, nyt kun tässä on myöskin ministeri Kiuru paikalla, vetoan — ja luulen, että Kiuru näkee asian samalla tavalla — että hallitus olisi nyt siinä tarkkana, että kun muutetaan ohjeistuksia esimerkiksi mökeille menemisestä, tai voi olla paljon muitakin kysymyksiä, niin tehdään yhdet ohjeet yhdelle päivälle. Jos alkaa huutokilpailu puolueiden välillä — niin kuin keskusta toi esiin mökkeilystä oman kantansa eilen, hyvää tarkoittaen — niin minun pelkoni on se, että siinä vaiheessa, kun syksyllä saatetaan tarvita uudestaan vaikeampia ohjeita, joista on varmasti erilaisia näkemyksiä silloinkin, ihmiset eivät ota niitä vakavasti, jos tämä alkaa mennä huutokaupaksi. Että laittakaa, hallitus, pliis, kuntoon se, että on yhdet ohjeet kerrallaan voimassa.

No, tähän asiaan, mitä ravintoloihin tulee: Minua huolestuttaa se, että ensi viikolla aika moni suomalainen joutuu pettymään — joutuu pettymään siis sen takia, että se oma lähiravintola ei avaakaan, vaikka nyt ajattelemme, että ensi viikolla he avaisivat. Esimerkki vaikkapa Turusta: Gustavo-niminen ravintola, 76 asiakaspaikkaa, he eivät pysty avaamaan 50 prosentin täyttöasteella ja toteavat, että 50 paikkaa olisi sellainen, joka riittäisi. Tästä on kysymys silloin, kun mietitään, onko mahdollista turvallisuuden säilyttäen 75 prosenttia paikoista tietyissä tilanteissa ottaa käyttöön. Tai vielä selkeämpi on kysymys alueellisuudesta — vaikkapa Henrik Saarikorpi kertoo Ylen uutisessa Kuurnankulma-noutopöytäravintolastaan Pohjois-Karjalassa. Ei viikkoihin uusia tartuntoja. Kun varmasti esimerkiksi valiokunnan puheenjohtaja Vehviläinen tuntee ravintolamaailman siellä paremmin kuin allekirjoittanut, niin onko oikein, että heitäkin koskee 50 prosentin rajoitus, joka Saarikorven mukaan johtaa siihen, että hän ei pysty tätä lounas-, noutopöytäravintolaansa avaamaan? Onko oikeasti tarpeellista? Onko välttämätöntä? Ja perustuslakivaliokuntahan on tähän kiinnittänyt huomiota aika tiukasti. Nyt toivon ja tässäkin vetoan ministeri Kiuruun, jolla on tässä eniten vaikutusvaltaa ja mahdollisuuksia, että hallitus nopeasti nyt antaisi asetuksella alueelliset porrastukset näihin sääntöihin niin, että vaikkapa Saarikorven Kuurnankulma Joensuussa pystyisi avaamaan jo ensi viikolla. Silloin päästään myös tästä perustuslaillisesta kriisistä, jonka soisimme myös vältettävän, [Puhemies koputtaa] että kansalaiset näitä meidän ohjeitamme jatkossakin tulevat noudattamaan.

10.32 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisilla on tähän esitykseen vastalause sekä lausuma.

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä, että pandemia tukahdutetaan täsmätoimin. Siinä mielessä on pakko sanoa, että kokoomuksella on näissä puheissa aavistuksen, jonkun verran sellaista epäloogisuutta just siinä, että ollaan vähän samoilla linjoilla mutta sitten kuitenkin ravintoloihin oltaisiin valmiita antamaan 75 prosentin täyttöaste. Totuus on se, että jos meillä on 75 prosenttia, se on sitten sama vaikka antaa 100 prosenttia. Tietysti kyllähän me sen kaikki tiedämme, että tässähän vain kutitellaan ravintolayrittäjiä ja halutaan heille osoittaa, että oltaisiin vähän ravintolamyönteisempiä, se on tilanne. Ja niin minäkin olen varmasti siinä mielessä samaa mieltä, että monellakin on tuska siinä, onko järkevää avata vai ei, mutta pakkohan meidän on kuitenkin tämä pandemia edellä tässä asiassa mennä.

Hallituksen esityksessä on kuitenkin iso ongelma, ja ongelmahan on siinä, että kaikki ravintolat niputetaan yhteen, niin niin sanotusti anniskeluravintolat kuin teitten varsilla olevat liikenneasemat. Ongelmahan on siinä, että me emme täällä salissa tietysti ymmärrä,

minkälaista on olla tuolla rekkakuski tai joku muu vastaava, joka joutuu käymään töissä eri aikaan kuin me käymme. Siellä on paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat niitä palveluja, ei sen takia, että he olisivat juopumistarkoituksessa, vaan sen takia, että heidän tarvitsee päästä suihkuun, hoitaa peseytymiset ja tällaiset ja myös syömiset. Siellä on paljon esimerkiksi kuljettajia, jotka lähtevät liikenteeseen siihen aikaan kun ravintolat menevät kiinni. Nyt ne vetävät sitten omilla eväillä ja käyvät kainalot pesemässä jossain kuraojassa. Tämä on se tämän koko esityksen ongelmallisin kohta, ettei osata sen vertaa tehdä, että tehtäisiin pikkasen erimuotoisia juttuja. Emme me voi niputtaa tienvarsihuoltoasemia, liikenneasemia, lounasravintoloita, kaikennäköisiä ruokaravintoloita ja anniskeluravintoloita samoihin ohjeistuksiin.

Tässä periaatteessa olisi vielä mahdollisuus, jos olisi vähän halukkuutta ja voimavaroja ja jaksamista, jopa tehdä tämä täyttöastekin eri tavalla. Nyt asiakaspaikat määrätään tiettyjen kriteereitten mukaan, mutta monellakin ravintolalla saattaisi olla vaikka tyhjää liiketilaa naapurissa — vuokraisi vähän sitä, saisi neliöitä lisää ja pystyisi laajentamaan, jos pystyttäisiin tässä katsomaan vähän täsmäkohtaisesti niitä ravintoloita, missä on väljemmät tilat asiakaspaikkoihin nähden. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Vielä sen verran, että ehdotan, että eduskunta hyväksyy yleisperusteluja koskevan muutosehdotuksen vastalauseen 1 mukaisesti.

Tämän lisäksi esitän seuraavan lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan raskaan liikenteen käyttämien taukopaikkojen ympärivuorokautinen aukioloaika.”

10.36 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Kiitos mahdollisuudesta kommentoida myöskin tätä keskustelua.

Minusta on tärkeätä, että me jaamme samanlaisen tilannearvion. Näissä keskusteluissa, joita olemme käyneet ravintoloihin ja niiden jatkorajoituksiin liittyen, minua on hieman kiusannut se, että me ajattelemme, että tämä nykyinen tautitilanne johtuisi siitä, että joillakin alueilla ei ole viikkoihin ollut tartuntoja ja niitä ei tule ennen kuin mahdollisesti vasta seuraavan aallon uhatessa.

Pitää muistaa, että nämä aika merkittävät rajoitukset, joita on tehty, ovat yhä päällä. Ihmiset ovat olleet merkittävissä määrin etätöissä, ja kun aikuiset sitten lähtevät 1.6. liikkeelle, tapaavat ystäviä varmasti niin sanotusti puolueettomalla maalla eli ravintoloissa illallisen yhteydessä esimerkiksi, niin kyllä se porukka, jonka kontaktit ovat olleet aika alhaalla, kohtaa seuraavien viikkojen aikana ravintoloissa. Siksi on tärkeätä muistaa, että nämä rajoitukset, jotka on tehty, ovat painaneet tämän tautitilanteen tällä hetkellä alas joka puolella Suomea. Mutta, kun kontaktit jälleen käynnistetään, on aivan ilmiselvää, että valtakunnallisesti ongelma on jokaisella alueella sama: se, kuinka paljon näiden rajoitustoimien purkamisen yhteydessä saattaa tulla tartuntoja. En haluaisi lähteä siihen, että me kadumme myöhemmin sitä, että me emme olleet varovaisia.

Maailman esimerkit siitä, että ravintoloihin liittyy riskejä, on otettava vakavasti. Siksi sanoin jo edeltävässä keskustelussa, että tällä täyttöasteella ei kannata tässä vaiheessa leikitellä, kun osassa ravintoloita istuma- ja seisomapaikkoja on hyvin epätasaisesti. Voi olla myöskin niin, että jos on seisomapaikkoja todella paljon, niin ollaan tilanteessa, jossa nyt tämän määräyksen mukaan kaikilla on oltava istumapaikka, niin tulee olemaan aika paljon porukkaa, jos lähdetään 75 prosentin asiakasmäärästä liikkeelle.

Minä en lähtökohtaisesti voisi lähteä siitä, että me emme yrittäisi pitää kaikessa toiminnassa turvavälejä, myös ravintoloissa. Tämä on erittäin tärkeä asia. Terasseilla täytyy olla turvavälit, terasseilla pitää olla istumapaikka, sisällä täytyy olla vielä tuo 50 prosentin rajoitus nimenomaan siksi, että tästä viruksen leviämisestä tiedetään nyt ne tiedot, mitkä meillä ovat tänään käytettävissä, mutta tilanne voi muuttua. Siksi meidän täytyy olla varovaisia, koska tähän liittyy ilmeisiä riskejä, ja tällä asialla ei voi flirttailla. Tämä on niin iso asia, että suomalaiset voivat turvallisesti liikkua. Meidän täytyy kaikilla tavoilla estää tämän viruksen leviäminen, ja se tehdään minusta hallitusti: kahden viikon välein arvioidaan, ja taas juhannusviikolla on aika arvioida nimenomaan tätä asiaa.

10.39 **Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa puhemies! Koululaiset jäävät tänään kesälomalle, enkä malta olla tässä yhteydessä muistelematta aapista, jonka sain reilut 30 vuotta sitten, kun opettelin lukemaan. Tuosta aapisesta jäi kokeilunhaluiselle pojalle mieleen eräs sananlasku: parempi virsta väärään kuin vaaksa vaaraan. Vaaksa on levitetyn kämmenen peukalon ja etusormen kokoinen väli, ja nyt me tarvitsemme vielä reilummat turvavälit. Tuo sananlasku on edelleen tärkeä muistutus, ja mielestäni tämä hallituksen esitys ravintoloiden varovaisen maltillisesta avaamisesta on aivan oikea ja hyvä, koska koronauhka ei ole ohi ja meidän on vältettävä uudet tautipiikit. Aivan oikein, niin kuin tässä keskustelussa on korostettu, meidän on tehtävä päätökset terveysperusteisesti ja muistettava se, miksi me olemme tähän kaikkeen lähteneet: suojellaksemme suomalaisten terveyttä.

Arvoisa puhemies! Mietin tässä, onkohan kokoomuksella ollut hankaluuksia oppia pitkän hallitustaipaleen jälkeen se, että myös oppositiolla on vastuu sanomisistaan. Eikö ole hyvä, että myös opposition kantoja kysytään ja pyydetään tarkentamaan, jos niissä on epäselvyyksiä? Yhteistyötähän me haluamme tehdä. Haluaisin nyt ihan vilpittömästi kysyä kokoomukselta, joka tuntuu nyt ajavan liberaalimpaa linjaa: mihin tämä linjamuutoksenne perustuu? Maaliskuussa puheenjohtaja Orpo sanoi, että juhlimisen on loputtava ja liikkumista on rajoitettava, että tehdään mieluummin enemmän ja nopeammin kuin liian vähän ja liian myöhään. Onko linja nyt toinen? Ravintolat auki ja viini virtaamaan?

10.41 **Johannes Koskinen sd:** Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä tasapuolisuuden vuoksi kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Mykkäsen puheenvuoro oli ihan korrekti, varovaisuutta korostava, että tässä sattuu ihan samana päivänäkin hiukan erisuuntaisia kannanottoja. [Kimmo Kiljunen: Kokoomus on tuuliajolla!]

Tämä kysymys ravintoloiden täyttöasteesta on täällä käsitelty vain toiselta puolelta, että ikään kuin tuntuisi helpommalta saada liikevaihtoa kasvatettua, jos siellä on 75 prosenttia eikä vain 50 prosenttia, mutta siinä unohdetaan nyt se asiakaspuoli, että ne ravintolathan täyttyvät vasta silloin, kun ihmiset kokevat turvalliseksi olla ja syödä ja nauttia siellä seurasta ja ruuasta, joskus juomastakin, mieluummin alkoholittomasta, ja se tilanne, jossa on tämmöinen laaja epävarmuus vielä yhteiskunnassa, varsinkin täällä pääkaupunkiseudulla, ei ruoki sitä luottamuksen palautumista siihen palveluun ja sen turvallisuuteen. Se, että hallitus koettaa nyt tämmöisellä mietityllä taktiikalla, että on pienemmät mahdollisuudet altistua tilanteessa ravintolassa, edetä siihen, että myös se luottamus palautuisi nopeammin, on minun nähdäkseni selvästi varmempi tapa edetä näiden palvelujen normaalin käytön palauttamiseksi.

Perustuslakivaliokuntahan teki tämän muutoksen, että tätä lakia ei voitu käsitellä poikkeusolojen perustuslain 23 §:n nojalla. Sehän johtui siitä, että se aika, viisi kuukautta, olisi

ollut ikään kuin liian pitkä. Me emme tiedä epidemian, pandemian kehitystä niin pitkälle, eli jos olisi käytetty sitä pykälää, niin olisi jouduttu lyhentämään olennaisesti tätä voimassaoloaikaa. No, ravintola-alan kannalta on varmasti parempi tämä, että siirryttiin tartuntatautilain kautta normaalin lain muuttamiseen, jolloinka voidaan se kesto laittaa pidemmäksi ja sitten näillä asetuksilla hyvinkin nopeasti ja joustavasti muuttaa sääntelyä sekä sisällöllisesti että tämän alueellisen näkökohdan huomioon ottavaksi, mitä tässä erityisesti on kaivattu.

Tärkeintä ihmisten luottamuksen kannalta ja myöskin tämän testaa, jäljitä, eristä ja hoida -strategian kannalta on juuri ravintolan tapaisissa ja joukkotilaisuuksien tapaisissa tilanteissa se, että saataisiin tämä mobiiliaplikaatio käyttöön, että silloin ihmisten turvallisuus paranee sitä kautta, että pystyttäisiin tämmöisessäkin tilanteessa, jossa on täysin outoja ihmisiä lähellä ja jossa on se tartuntavaara, saamaan myöskin tieto siitä, että se pystytään jäljittämään ja pystytään estämään taudin nopea leviäminen. Tämän kannalta tämä pidemmälle menevä avautuminen kytkeytyy osaksi myös siihen, miten näitä muita keinoja tehostaa jäljittämistä ja jatkotoimia saadaan käyttöön.

10.45 **Vilhelm Junnila ps:** Kunnioitettu puhemies! On hienoa, että Suomi palaa pikkuhiljaa kohti normaalia. Kiitän myös ministeri Lintilää siitä, että hän on ansiokkaasti puolustanut kotimaanmatkailua sosiaali- ja terveysministeriön sosiaalidemokraattisen kansliapäällikkö Varhilan pihtihyökkäyksessä. Juuri nyt kotimaanmatkailu on hyvin tärkeää, erityisesti kun rajoitukset ovat edelleen sekä sisä- että ulkorajoilla.

Täällä edustaja Laakso teki erittäin hyvän esityksen, jota kannatan lämpimästi. Tämä alun perin edustaja Juvosen tekemä esitys raskaan liikenteen taukopaikkojen huomioimisesta on hyvin tärkeä juuri siksi, että myös kotimainen matkailu lisääntyy. Esimerkiksi Muumimaailman kyselyn mukaan 90 prosenttia heidän asiakkaistaan olisi toimimassa ja tulemassa aivan normaalisti tänäkin kesänä, jo 6.6. alkaen, ja edustaja Laakson kotipaikkakunnan Tykkimäki aukeaa 10.6., joten kyllä sitten kun ihmiset liikkuvat teiden päällä, näitä taukopaikkoja oikeasti tarvitaan, ja siksi myös aukioloaikoja on mahdollistettava laajemmin.

Kun tässä esityksessä hallitus ei tätä huomioinut, eikä ilmeisesti vihreät sitä välttämättä kovin tarkkaan harkinnut, niin toivon, että kun pääsemme mahdolliseen äänestykseen, niin kuitenkin erityisesti vihreät tukisivat tätä edustaja Laakson tekemää, mielestäni perusteltua esitystä. Nimittäin jos taukopaikat menevät kiinni kello 23, niin mitä sitten teiden ritarit tekevät? Tietenkin he lähtevät liikkumaan jopa kymmeniä kilometrejä kohti kaupunkikeskustoja, joista sitten mahdollisesti löytävät 24 tuntia auki olevan kaupan. Tämä tietenkin lisää ilmastopäästöjä, hiukkaspäästöjä näillä kaupunkikeskustojen alueilla. Lisäksi ihmisiä pakkautuu silloin enemmän samaan paikkaan, ja tämä tietenkin johtaa sitten edustaja Räsäsen mainitsemaan ilmateitse leviävään tarttumisriskiin, joka saattaa nostaa riskiarvioita. Tämä on siitäkin näkökulmasta tärkeä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Varmistan edustaja Junnilalta, että varmastikin kannatatte edustaja Laakson kaikkia ehdotuksia.

Asia on juuri näin. — Kiitoksia. [Sheikki Laakso: Myös tulevia! — Naurua]

10.47 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Hallitusta on aivan syystä kiitetty siitä, että tähän koronavirukseen on tartuttu vakavasti. Näitä rajoittavia toimia on Suomessa, jopa ehkä osittain etuajassakin, otettu käyttöön. Ollaan oltu varovaisia, riskejä on minimoitu. Se on maksanut taloudellisesti paljon, mutta me olemme säästäneet ihmishenkiä — sehän näkyy tilastoissa, se näkyy myöskin kansainvälisissä vertailuissa. Suomi on todella tarttunut tähän vahvasti, ei ainoastaan hallituksen toimesta vaan myöskin kansalaiset ovat seuranneet ohjeistuksia, kuten niitä on annettu. Nyt hallitus on yhtä lailla määrätietoisesti lähtemässä avaamaan, mutta tässäkin käytetään nyt järkeä, harkintaa, ja tämä avaus, joka tehdään, tehdään asteittain, ei kertarysäyksellä, koska kuten ministeri juuri äsken tässä kertoi, nämä riskit ovat tuntemattomia. Itse asiassa tämä on viruspaholainen, josta me emme oikein täsmälleen tiedä, kuinka herkkä tämä kansakunta on ottamaan sen sitten vastaan, ja silloin minimoidaan tässäkin riskejä.

Ravintolat, mikä on tässä nytten se asiakohta, ovat, kuten me tiedämme, kansainvälisissä vertailuissa olleet niitä keskeisiä lähteitä sille, että tämä virus on sitten lähtenyt rajusti leviämään ympäri maailman, jopa turistikeskuksista se on levinnyt sitten muualle, kun turistit ovat palanneet koteihinsa, jolloin me puhumme tietenkin hyvin herkästä alasta, mikä ravintolat, yökerhot ja kahvilat ovat olleet luonteeltaan. Siinä tietenkin nämä rajoittavat toimenpiteet ovat olleet raskaita. Nyt tässä päätöksessä, jota ollaan tekemässä, otetaan järkevästi asento siihen kulmaan, että mahdollistetaan pidemmässä juoksussa, keskipitkässä juoksussa, tämä alueellinen epidemiologisten syiden pohjalta tapahtuva avaaminen. Hyvä on, että juuri näin menetellään. Ehkä tässä tätä toiminnallisuuttakin kannattaisi katsoa, sitä että ravintoloilla on erilaisia luonteita, sitäkin pitäisi katsoa, ja tähän viittaan, että kyllä varmaan harkintaa tulee myöskin näissä urheilukilpailuissa. Onhan siinä tietenkin, ilman muuta ilmassa kysymys, että on 500 hengen rajoitus urheilutapahtumilla. Helsingin Olympiastadion on erilainen paikka kuin joku koripallokentän laita tai joku vastaava, eli kyllähän tässäkin tietysti pitäisi tätä harkintaa jossakin vaiheessa tulla.

Osittain haluan puheenvuoroni kuitenkin suunnata siihen, mihin useat muutkin viittasivat, muun muassa edustaja Guzenina, eli ihmettelen opposition roolia ja kokoomusta erityisesti. Syytetään kyllä hallitusta tilanteessa, jossa kuitenkin ollaan yksituumaisesti todettu, että hallitus on toiminut hienosti. Suomessa on toimittu hyvin, kaikki kiittävät, mutta opposition henki on se, että täytyy väen väkisin löytää syitä, [Maria Guzenina: Paitsi kristillisistä!] jotta päästään kritisoimaan... — Tässä viitattiin kristillisiin. Onkin ollut useita puheenvuoroja kristillisiltä, muitakin kuin Räsäsen puheenvuoroja, joissa on kiitetty hallitusta, ihan johdonmukaista. — Mutta kokoomus keksimällä keksii, ja sitten eri edustajat täällä ottavat yhden kulman, toinen toisen kulman. Eihän oppositiopolitiikan pidä olla sitä, että [Puhemies koputtaa] väen väkisin kritisoidaan. Kiitetään silloin, kun on kiittämisen paikka, ja sitten kun on asiallista kunnon kritiikkiä, niin tehdään ja käydään se läpi. Ei sitä tarvitse väkisin sanakikkailua keksiä, jotakin, [Puhemies koputtaa] että ollaan vastaan ja päästään äänestämään.

10.51 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos, edustaja Kiljunen, hyvästä puheesta. [Ben Zyskowicz: Alkuosa!] Kiitetään silloin, kun on kiitoksen paikka.

Suuressa kuvassa hallitus on tehnyt hyvää työtä ja suomalaiset ovat tyytyväisiä. Hallitus joutuu kiireellä tekemään asioita, ja jokainen ymmärtää, että kun kiireessä tehdään asioita, tulee sellaisia kohtia, joita täytyy tarkentaa, kun huomataan, että tarkennettavaa on. [Kim-

mo Kiljunen: Ja hallitus tekee sitä!] — Ja hallitus tekee sitä. Ja oppositio kannustaa, tuo agendalle asioita, joihin kannattaa kiinnittää erityistä huomiota.

Juuri niin kuin esimerkiksi edustaja Arhinmäki, edustaja Jukka Gustafsson, ministeri Thomas Blomqvist, ministeri Kosonen ja tänään juuri edustaja Kiljunen nostivat tämän katsomoasian esille, se on juuri sellainen asia, johon meidän kannattaa yhdessä kiinnittää huomiota, koska se 500 hengen raja on tekninen. Se ei ota huomioon tapauskohtaista harkintaa. Niin kuin sanoitte, Olympiastadionille tai monelle muulle stadionille, esimerkiksi Ratinaan Tampereella, mahtuu 17 000 ihmistä, jopa yli. Ja jos siellä on 500 ihmistä paikalla, se ei ole mitään keskustan elävöittämistä, yhteiskunnan avaamista. Se on erämaan laajentamista. Sen takia kannustan tapauskohtaiseen harkintaan ja asian uudelleenpunnitsemiseen. Tänään jalkapalloliiton puheenjohtaja Ari Lahti Helsingin Sanomissa toi asiaa esille, Iltalehti eilen samaa ministeri Kososen osalta, ja valmiutta tuntuu olevan. Eli tässä asiassa eteenpäin vain vahvasti.

Otetaan näistä katsomoista vielä. Tässä on moneen kertaan sanottu, että terasseilla saa olla sata prosenttia täyttöaste, kunhan menemme terveyskylki edellä. Juuri näin: terveyskylki edellä, riittävät etäisyydet, käsidesi, varovaisuus, huolellisuus. Miksi tätä samaa ei voida tehdä katsomoissa? On hienoa, että nyt moni — jo kaksi ministeriä ja monta urheiluhenkistä hallituspuolueen edustajaa — on tullut sille linjalle, että tarkennettavaa on. Siellä on eri katsomoita. Monella stadionilla on eri katsomoita, on useita sisäänkäyntejä, liput voidaan myydä ennakkoon, jolloin ei tule jonotusta, voidaan tehdä aikaporrastus, milloin katsomoihin tullaan, ja aikaporrastus, milloin katsomoista poistutaan. Samoin Veikkausliigalla ja seuroilla on valmius siihen, että kaikki paikat ovat numeroituja, jolloin siellä ei tule sellaista sisäistä liikettä.

Eli nyt olen jakanut tätä kiitosta, mutta kannustan edelleen tekemään tarkennuksia niissä asioissa, joissa tarkennettavaa on. Urheilu yhdistää ja urheilu on todella tärkeä työllistäjä. Se luo yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Toivon kirjalliseen kysymykseemme myönteistä vastausta ja luotan tässä suhteessa ministeri Hanna Kososeen. Hänellä tuntuu olevan myötätuntoa ja valmiutta viedä tätä asiaa eteenpäin. Odotetaan kirjalliset — on todennäköisesti tänä vuonna merkittävin urheilupoliittinen linjaus Hanna Kososelta, [Puhemies koputtaa] minkä vastauksen hän antaa tähän kirjalliseen kysymykseen.

10.54 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kiurun erinomaisesta puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Se on juuri näin, että kyse ei ole pelkästään urheilusta vaan myös siitä, että se yhdistää meitä ja luo positiivista yhteisöllisyyttä ja jopa yhteisöllistä kansallistunnettakin — sen voi päätellä jopa siitä, että valtioneuvostokin on nyt valjastanut urheilun tämän Suomi toimii -kampanjan keulakuvaksi. Siksi toivonkin, että valtioneuvosto samanaikaisesti kiinnittää huomiota siihen, että parasta tukea niin urheilulle kuin tietysti kulttuurillekin on se, että tapahtumia voidaan järjestää turvallisesti, niin että silloin, kun on kyseessä erityisesti ulkotilat, joista tiedämme, että tartuntariski on huomattavasti pienempi, ja kun on mahdollista järjestää, niin kuin tässä edustaja Kiuru hyvin kuvasi, porrastettua sisäänmenoa, etukäteislipunmyyntiä, turvaetäisyyksiä, erillisiä katsomoita ja niin edelleen, mahdollistettaisiin nyt mahdollisimman nopeasti se, että tämä 500 henkilön raja ei olisi kategorinen vaan esimerkiksi nyt pian käyntiin pyörähtävä Veikkausliiga voisi sitten heinäkuussa järjestää myös hieman isommille yleisömäärille tapahtumia.

Mitä tulee ravintoloihin, totta kai pientä viilaamista varmasti on siinäkin, ja ehkä se suurin huoli on tosiaan siinä, että tiedot ravintoloille siitä, miten saavat ovensa avata, tulivat

todella myöhään, valmisteluaikaa on jäänyt erittäin vähän. Itsekin olen yrittänyt parhaani mukaan niihin kysymyksiin vastata, mutta vaikeaahan se tietysti oli, kun linjaukset tulivat vasta tällä viikolla. No, nyt ne ovat olemassa, ja hyvä niin, mutta edelleenkin osa ravintoloista painiskelee sen kysymyksen kanssa, kannattaako ovia avata. Täällä ministeri Kiuru perusteli tätä alueellisten erojen puutetta sillä — ja nyt toki näin on — että tauti etenee ryppäissä ja on riskinsä, kun rajoitteita puretaan, että se sieltä leviää. Mutta jos on kyseessä esimerkiksi kylän ainoa lounaskuppila, jolla ei ole mahdollisuutta välttämättä terassia laajentaa, ja jos tautitapauksia ei viikkokaupalla ole ollut, niin kyllä, jos perustuslakivaliokuntakin tähän asiaan on kiinnittänyt merkittävää huomiota, silloin toivoisi, että tätä alueellisuutta myös valtioneuvosto vakavasti pohtisi.

Nyt kun ymmärsin, että näistä rajoituksista on lähiaikoina tarkoitus hallituksessakin puhua uudelleen, niin kannattaa myös tarkastaa, mitä suositellaan edelleen. Eilen esimerkiksi syntyi aikamoinen epäsuhta ja erikoinen tilanne, kun virallisissa suosituksissa edelleen on esimerkiksi kotimaanmatkailun välttäminen mutta samaan aikaan sitten ministeri Lintilä kehottaa matkailemaan kotimaassa — ja tiedän, että useat ministeritkin ovat omilla mökeillään olleet. Ei voi olla niin, että viralliset suositukset ovat ristiriidassa sen kanssa, mitä ministerit tai me kansanedustajat sitten normaalissa toiminnassamme teemme. Kaiken pitää olla sellaista, niiden suosituksien ja myös rajoitusten, että niitä noudattavat [Puhemies koputtaa] ihan kaikki.

10.57 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa puhemies! Myös itse haluan kiittää hallitusta näistä toimista, mitä on tehty. Jos miettii aikaa vielä muutama kuukausi sitten, niin elettiin hyvin erilaisessa tilanteessa eikä tiedetty, mitä tuleva tuo tullessaan, ja nyt me saamme olla tässä tilanteessa, jossa meidän toimet ovat purreet ja me pääsemme nyt aukaisemaan ja palaamaan kohti normaalia.

Tärkeätä tässä avaamisessa on se, että meillä on strategia ja me etenemme askel kerrallaan. Nyt me olemme päätyneet siihen, mistä sosiaali- ja terveysvaliokunnassakin käytiin keskustelua, että me otamme nämä terveys- ja epidemiologiset näkökulmat, jotka tarkoittavat avaamista hillitysti, tämän 50 prosenttia, ja näitä kellonaikoja — ja valitettavasti ei alueellisesti vaan koko Suomessa samalla tavalla tässä ensivaiheessa. Ja tätä näkökulmaa tukivat THL, HUS, STM ja meidän johtavat terveyspoliittiset asiantuntijat. Hallitus tietysti tunnisti tämän alueellisen ja elinkeinopoliittisen näkökulman mutta kallistui kuitenkin tälle terveysnäkökulmalle tässä avaamisessa.

Tärkeintä on mielestäni se, että nyt kun tätä lähdetään viemään, niin ensivaiheessa koko ajan tarkastellaan, mitä seurauksia tapahtuu, kun nyt avataan pikkuhiljaa yhteiskuntaa, ja pitää olla mahdollisuutta tehdä nopeita toimia, jos näyttää siltä, että tauti lähteekin leviämään nopeammin. Siinä mielessä en ole mikään tämmöinen alan asiantuntija, epidemiologi, mutta tämä tautihan ei katso mitään maakunta- tai kuntarajoja, ja sen takia on äärettömän tärkeätä, että tässä ensivaiheessa koko Suomessa on samat pelisäännöt, millä toimitaan, vaikka ymmärrän toki, että yrittäjille ja elinkeinoelämälle tämä aiheuttaa haasteita ja ongelmia.

Itse jäin myös miettimään hieman tätä kokoomuksen linjaa siinä mielessä, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassakin te vaaditte, että asiakaspaikat nostetaan 75 prosenttiin. Se on kuitenkin aika kova vaatimus, enkä ainakaan itse tiedä, mitkä terveysnäkökulmat [Puhemies koputtaa] tätä teidän ajatustanne puoltavat. Lisäksi halusitte, mitä myös perussuomalaiset tuki, että puoleenyöhön asti olisivat baarit ja ravintolat auki ja alkoholin myynti sal-

littu. Itse en tiedä, mitkä terveysnäkökulmat myöskään tätä puoltavat, joten toivoisin, että voisitte hieman perustella näitä näkökulmia, koska hallituksella mielestäni on vastuullinen linja, joka perustuu siihen, että testataan, jäljitetään, eristetään, hoidetaan ja pystytään tukahduttamaan tämä. Ja tämä strategia edellyttää sen, että me emme voi avata yhteiskuntaa näin nopeasti ja näin isosti, mitä te ehkä edellytätte, koska me emme pysty sitten huolehtimaan siitä, että tämä pysyy hallinnassa. [Puhemies koputtaa] — Mutta haluan vielä välittää kiitokset erityisesti ministeri Krista Kiurulle.

11.01 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kokoomuksen linja on hyvin selvä: me haluamme tukahduttaa koronaviruksen ja samalla avata turvallisesti yhteiskuntaa. Samaan aikaan kun avataan yhteiskuntaa, pitää oikeasti myös käytännössä testaa, jäljitä, eristä, hoida -strategian toteutua, niin että kaikki pääsevät matalalla kynnyksellä testeihin ja ketjuihin päästään nopeasti kiinni, että saadaan pidettyä tauti kurissa, ja kun avaustoimia tehdään, on tärkeää huolehtia turvaväleistä, hyvästä käsihygieniasta ja muista ohjeista. Nämä eivät ole ristiriidassa keskenään.

Kokoomus ei ole ehdottanut yökerhojen avaamista. Olemme sitä mieltä, että ne on hyvä tässä vaiheessa pitää suljettuina, ja kun täällä esimerkiksi edustaja Kiljunen nosti näitä viruslinkoja, niin kyllä ne ovat nimenomaan nämä yökerhot, mistä ne ovat lähteneet liikkeelle, ja niitä ei olla avaamassa. Kyse on ravintolatoiminnasta ja kahviloista ja niiden avaamisesta.

Meillä ei ole tehty rajoituksia esimerkiksi kauppakeskuksiin. Siellä voi olla satoja ihmisiä kerrallaan, eikä ole mitään rajoituksia siihen, ja siihen nähden nämä eivät ole oikein suhteessa toisiinsa. Itse näkisin, että kun me voimme täällä pitkäänkin tämän viruksen kanssa joutua olemaan, on tärkeätä noudattaa näitä tiettyjä periaatteita, niin että turvaväli, käsihygienia ja muu hygienia huomioidaan kaikissa toiminnoissa, olimme me sitten vapaalla, olimme me sitten työpaikoilla tai olimme me sitten kaupoissa tai ravintoloissa. Meidän yhteiskunta ei kestä sitä, että me pidämme hyvin tiukasti koko ajan säppejä kiinni, huomioiden kuitenkin, että meillä tautitilanne tällä hetkellä on hyvä ja semmoisena sen pitääkin säilyä.

Alueellinen huomiointi on kyllä ehdottoman välttämätöntä tarkastella tässä samanaikaisesti, millä tavalla näitä rajoituksia ollaan laajentamassa.

Mitä liittyy vielä alkoholipolitiikkaan, niin olemme sitä mieltä, että se aukioloaika sinne 24:ään on se, milloin ravintola voi olla auki, ja siihen ei pitäisi sekoittaa nyt sitä alkoholipolitiikkaa. Jos halutaan tehdä alkoholipolitiikkaa, niin sitten pitää avata alkoholilaki ja tehdä sitä kautta sitten alkoholirajoitukset. Se, että laitetaan eri aika alkoholitarjoilulle ja juomatarjoilulle, ei ole oikein kestävällä pohjalla. Onhan meillä muitakin yleisvaarallisia tartuntatauteja, esimerkiksi jos ajatellaan sukupuolitauti kuppaa: tiedetään, että seksuaalinen käyttäytyminen on vilkkaampaa, jos on alkoholin vaikutuksen alaisena, mutta ei kukaan ole siihen ehdottanut mitään rajoituksia kupan suhteen. Eli kun tämä on tartuntatautilaki, niin pysytään oikeasti myös tartuntatautiasioissa, [Puhemies koputtaa] kun näitä rajoituksia tämän lain perusteella halutaan tehdä.

11.04 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä on tasapainoinen esitys, jolla lähteä liikkeelle. Totta kai olisi tavoitteellista, että meillä on mahdollisimman joustava lainsäädäntö ja me pystymme joustavuutta lisäämään, kun me opimme ja tiedämme, miten ravintoloiden ja muun yhteiskunnan avaaminen vaikuttaa epidemiatilanteeseen. Siihen pyri-

tään. Mitä vähemmän tautia on yhteiskunnassa liikkeellä, sitä enemmän ihmisillä on luottamusta liikkua. Eihän sekään ole vastuullista kehottaa ihmisiä toimimaan niin kuin ennen, jos meillä olisi epidemiatilanne päällä. Joitain rajoituksia varmasti on, ja tällä hetkellä tuskin on sellaista esimerkkiä, jossa pelkästään tartuntaketjuja jäljittämällä voitaisiin taas muuten yhteiskunta ihan normaalisti pitää avoinna. Se olisi tietysti hirveän hienoa, mutta ehkä tällä hetkellä hieman epärealistista Suomessa ja ihan missä tahansa muuallakin.

Sen sijaan uskoisin, että se, että ihmiset pääsevät lähtemään mökeille ja ovat siellä vähissä ihmiskontakteissa, on aivan fiksua, mutta ei voida sitten myöskään ajatella, että meillä on alueelliset rajat, jossa tauti pysyy, kun ihmiset lähtevät matkailemaan. Siinäkin on vähän joko—tai-valinta: jos vaaditaan kovin alueellisia rajoitustoimia ja sitten ajatellaan, että kotimaanmatkailu lähtee liikkeelle kesällä, niin ehkä siinä on jonkunlainen ajatuksellinen ristiriita myös, koska eihän se virus tosiaan, niin kuin täällä hyvin todettiin, alueella pysy vaan liikkuu ihmisvirtojen mukana, ja sitä tilannetta toki sitten pitää seurata. Toivottavasti sellaista vastuullista linjaa voidaan täällä yhdessä ajaa ja aina tietysti mahdollisimman joustavia ratkaisuja hakea.

Hieman ihmisiä on ihmetyttänyt kokoomuksen linja, jossa on annettu ymmärtää, että olisi jollain tavalla tavallista, että opposition esittämiä lausuntoja ei täällä salissa hyväksyttäisi. Ymmärrän, että ihmisten luottamus politiikkaan kärsii tällaisesta toiminnasta, jota te olette tehneet viime hallituskaudellakin esimerkiksi tämän sote-farssin osalta, jossa ihan täysin epäonnistunutta mallia ei vihelletty poikki, viisaatkaan kansanedustajanne eivät voineet sitä viheltää poikki. Myöskään tämmöisissä tasa-arvokysymyksissä, aborttilainsäädäntöä koskevissa kysymyksissä, eivät tänne saliin nekään kansanedustajat tulleet äänestämään vaan olivat poissa, jotka olisivat kannattaneet itse asiaa, jota oppositio esitti. Ja sitten te täällä esitätte, että on jotenkin hirveän epätavallista, että täällä ei jotakin kokoomuksen lausumaa ole hyväksytty, vaikka itse asiaa kannatetaan. Semmoinen ei lisää ihmisten luottamusta politiikkaan, että te esitätte hämmästynyttä, kun teidän lausumaanne ei täällä hyväksytä. Se ei tarkoita sitä, että jotakin asiaa puolue ei kannattaisi. [Puhemies koputtaa] Me olemme vihreissä tuoneet meidän linjamme esiin, me teemme yhteistyötä, mutta kaikkia meidän linjojamme ei aina heti saada läpi. Se varmaan koskee ihan jokaista puoluetta. [Välihuutoja]

11.07 **Anu Vehviläinen kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu osoittaa, että rajoituksia oli helpompi asettaa kuin niitä on purkaa. Haluan todeta sen, että täälläkin on puolueiden välillä tulkintaeroja siitä, mikä on turvallista ja mikä on varovaista. Näyttää siltä, että tässä keskustelussa kokoomus edustaa kaikista liberaaleinta linjaa kaiken kaikkiaan. Teiltä voi myös kysyä sitä, mikä on tämä teidän kohdan 3 pontenne, joka sanoo, että ravintolat ovat auki kello 24:ään saakka. Tarkoittaako se sitä, että myös anniskelu on kello 24:ään saakka, vai loppuuko anniskelu kello 22, ja sitten ravintolat suljetaan kello 24?

Mutta sitten palaan myös tähän edustaja Mykkäsen aika tasapainoiseen puheenvuoroon. Hän tuntui tuntevan hyvin joensuulaista ravintolamaailmaa, ja itsekin tunnen jonkun verran, varsinkin niitä ruokaravintoloita. Sieltä on pienestä, hyvästä ruokaravintolasta, jossa on vain 45 paikkaa, myös kyllä todettu asiakaspaikkarajoitukseen — ravintoloitsija sanoi — että kyllä he uskaltavat aukaista ravintolansa niinkin, että vaikka vain puolet siitä voi olla käytössä, ja että suurin osa heidän asiakkaistaan tulee sinne pariskuntina ja kahdestaan. Se on aika yleinenkin tilanne, että ravintolassa on vain puolet väkeä. Mutta totta kai meistä jokainen ymmärtää, että tämä on ravintoloitten kannattavuuden kannalta iso kysy-

mys, jota varmasti jokainen ravintola omalta osaltaan joutuu 1.6. ja nyt tänä viikonloppuna kovasti jo pohtimaan.

Vielä otan esille tämän alueellisuusnäkökohdan. Siihen on tullut perustuslakivaliokunnalta, sosiaali- ja terveysvaliokunnalta ja myös tästä salista yli puoluerajojen vankkoja näkemyksiä siitä, että sitä pitäisi pystyä huomioimaan nyt, kun näitä ravintoloita avataan, ja näin itsekin ajattelen. Ajattelen sillä tavalla, että on turvallista lähteä liikkeelle sillä, että aluksi koko maassa on samat säädökset, mutta sitten ennen juhannusta olisi se ensimmäinen tarkastelusteppi, jossa katsotaan, voidaanko lähteä näihin alueellisiin variaatioihin. Tämä noudattaisi minusta kyllä hyvin sitä meidän valiokunnan ja toivottavasti koko eduskunnan kantaa, että varovaisesti lähdetään liikkeelle.

11.10 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä on kysytty kokoomuksen linjaa. Mielestäni linja, siis yleisesti tässä epidemian torjumisessa, on aika selvä: pyritään tämän taudin tukahduttamiseen, ottaen kuitenkin huomioon tarve avata suomalaista yhteiskuntaa varovasti, asteittain. Ja, arvoisat kollegat, olen ymmärtänyt, että tämä on myös hallituksen linja. Hallitus ei halua käyttää ilmaisua ”tukahduttaminen”, mutta asiallisesti olen ymmärtänyt, että meidän linja on ihan sama, [Maria Guzenina: Tuette siis hallitusta!] ja jos näin on, niin tuen hallitusta tässäkin asiassa.

Edustaja Kiljuselle on pakko todeta, että se, että kehun hallituksen toimintaa yleisesti tämän epidemian torjunnassa ja että kokoomus on siihen hyvin tyytyväinen, ei tietystikään tarkoita sitä, ettemmekö me olisi kannustamassa ja tarvittaessa patistamassa hallitusta parempiin ratkaisuihin niissä asioissa, niissä yksityiskohdissa, joissa ollaan oltu eri mieltä. Ja nyt ajankohtainen on esimerkiksi tämä mökillemeno, kotimaanmatkailu, josta hallitus ilmeisesti on tänään tai lähipäivinä tarkistamassa kantaansa. Toinen ajankohtainen esimerkki on tietysti nämä urheilukatsomot, joista täällä jo puhuttiin.

No, sitten nämä alueellisesti eri säännöt. Me näemme, siis tämän kokonais-, ison kuvan ollessa yksituumainen, että tässä jo 1.6. alkaen olisi mahdollisuus niissä maakunnissa, joissa virusta ei ole viikkoihin ollut, antaa vähän väljemmät ehdot näille ravintoloille kuin siellä, missä virus vahvasti on läsnä. Ministeri Kiuru sanoi, että sitten kun ihmiset lähtevät liikkeelle ja tapaavat toisiaan työpaikoilla... Jos me olemme jossain maakunnassa, vaikka Pohjois-Karjalassa, jossa virusta ei ole, niin en ymmärrä, miten se virus siitä, että ne pohjoiskarjalaiset ihmiset sitten tapaavat toisiaan työpaikalla tai ravintolassa — kun sitä virusta ei siellä ole — sitten lähtee liikkeelle. Sen ministeri Kiuru ehkä joutuu minulle selittämään. Mutta toki ymmärrän, että kun maassa matkustetaan, niin riski siitä, että virus siirtyy matkustajien mukana, on todellinen, ja tässähän on kyse eräänlaisesta riskin arvioinnista. Ja me itse arvioimme, että nämä vähän väljemmät säännöt näille ravintoloille, jotka ovat siellä, missä virusta ei ole, eivät ole ongelma. [Ilmari Nurmisen välihuuto]

Mitä edustaja Holopaiseen ja vihreisiin tulee, niin sanoin jo, että edustaja Harjanne mielestäni hyvin siinä Facebook-kirjoituksessa kuvasi tätä meidän toimintakulttuuria, kuvasi hyvin. Näinhän se on. Ja tämä, mihin itse kiinnitin huomiota, on se, että te patsastelette täällä ja ennen kaikkea tuolla somessa, että teillä ei ole ryhmäkuria, te olette tämmöinen mukava ja vapaa joukko. Teidän ryhmäkuri on aivan sama — nojaa joukkuepeliin, keskinäiseen solidaarisuuteen ja lojaalisuuteen, opposition ponsia ei äänestetä — kuin muillakin, aivan sama, paitsi pikkasen kovempi: teillä on kaamea ryhmäkuri, kun alkoholiasioissakaan ei sallita vapaita käsiä.

11.13 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Tästä kokoomuksen vastalauseesta ei käy ilmi se, mihin aikaan kokoomus lopettaisi alkoholianniskelun. Siis ehdotetaan, että ravintolat voisivat olla auki kello 24:ään, mutta toivon, että kun puheenjohtaja Mykkänen käyttää kohta puheenvuoron, niin kertoisitte, olisitteko sulkemassa tämän alkoholianniskelun kello 22, 23 vai 24.

On hyvä, että matkailusuositusta uudistetaan, vaikkapa kotimainen luontomatkailu tai mökkeily pitäisi poistaa ikään kuin sellaisen paheksunnan piiristä. Sekä epidemian torjunnan kannalta että sitten mielenterveyden edistämiseksi on tärkeää, että kun kesä tulee, niin suomalaiset voivat hajaantua esimerkiksi pääkaupunkiseudulta turvallisemmin sinne mökeilleen ja mahdollisiin luontokohteisiin — mitä he ovat jo tehneetkin, mutta on tärkeää, että siitä selkeä suositus annetaan.

Ministeri lähti pois, mutta olisin kyllä kovin kiinnostunut kuulemaan, missä vaiheessa tämä maskiselvitys on nyt menossa ja milloin annetaan suositukset mahdollisesta kansalaisten maskien käytöstä. Kun katselemme uutiskuvia Euroopasta, niin vaikkapa Belgiassa, Saksassa, Ranskassa ja Italiassa ravintoloiden terasseillakin istutaan maskit kasvoilla. Onko tästä tulossa hallitukselta suositusta?

Edelleenkin kyllä itse kannustaisin hallitusta nyt, kun edetään tässä yhteiskunnan avaamisessa, ottamaan tämän alueellisen porrastuksen vakavasti ja käyttöön.

Vielä kysymys perussuomalaisille tästä lausumaehdotuksesta. Raskaan liikenteen kuljettajien kannalta on varmasti ihan perusteltua se, että heidän taukojen pitomahdollisuuksistaan huolehditaan, mutta on huomioitava se, että samalla esimerkiksi huoltoasemat olisivat silloin käytännössä ilmeisesti yötä myöten auki myös muille kuin pelkästään raskaan liikenteen kuljettajille, ja sehän voisi tietysti vaikkapa nuorisoa koota suurin joukoin sinne huoltoasemille. Tosin siinä on kyllä se hyvä puoli, että alkoholitarjoiluahan siellä ei ole, ja siinä on silloin paremmat edellytykset myös näille turvallisille väleille. Mutta toivon, että kommentoisitte tätä, että tiedän vähän harkita, [Puhemies koputtaa] millä tavalla tämän ponnen kohdalla äänestän.

11.16 **Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus etenee askel askelelta, ja niin kuin oppositiokin on todennut, epidemia on edelleen päällä, ja siksi ihmettelen tätä loikkaa ja riskinottoa nyt heidän esityksissään ravintolatoiminnan osalta. Tärkeää on, että ravintolatoiminnat avataan. Se on suomalaisen kotimaanmatkailun kannalta välttämätöntä, jotta ihmiset lähtevät liikkeelle. Tässä on iso mahdollisuus tänä kesänä kotimaisella matkailulla. Ravintolatoiminnan avaaminen myös tarkoittaa sitä, että siellä ovat edelleen ne tiukat hygieniatoimenpiteet ja turvallisuustoimenpiteet, mikä myös sitten vaatii aika paljon toimenpiteitä sen ravintolahenkilökunnan osalta, ja sillä on perusteltua tämä portaittainen avaaminen.

Itsekin olen sitä mieltä ja tuen sitä, mitä valiokunnan puheenjohtaja Vehviläinen totesi, että nämä alueelliset arvioinnit on kyllä tehtävä tässä kesäkuun aikaan, ja jos tartuntatilanne on semmoinen, että se mahdollistaa, niin näitä pitäisi ottaa käyttöön. Meillä on Pohjois-Karjalassa viisi viikkoa ilman tartuntaakaan oltu, ja kyllä se pikkusen ihmetyttää, että ei näitä pystyttäisi ottamaan käyttöön.

Itsekin liityn tuohon liikunta- ja urheilupuolueeseen. [Sari Multala: Hyvä!] On välttämätöntä, niin kuin tiede- ja kulttuuriministeri Kosonenkin totesi, isojen urheilutapahtumien, yleisurheilun ja palloilulajien pääsarjojen osalta, katsoa tämä yleisömäärä. Siellä on seuroilla valmiit suunnitelmat jo olemassa [Pauli Kiurun välihuuto] moninkertaistaa nämä

katsojamäärät siitä 500:sta. Tietysti se on heinäkuun alussa, kun pääsarjat aukeavat, mutta kesäkuun puolessavälissä alkaa jo alemman sarjatason pesäpallo- ja jalkapallotoiminta. Tämä on seuroille äärimmäisen iso taloudellinen kysymys, varsinkin jos syksyllä tulee vielä murheita tämän epidemiakauden osalta vastaan, ja uskon, että kun yhteinen tahtotila tässä salissa tuntuu siihen olevan, tässä asiassa päästään eteenpäin.

Onneksi hallituksen strategian arvostelu ja kyseenalaistaminen on viime aikoina aika paljon salissa hiljentynyt. Kun viimeisen viikon epidemiatilannetta ja tartuntatilannetta katsotaan, kyllä täytyy sanoa, että tulokset kertovat puolestaan, että se, millä tiellä hallitus on mennyt, on se oikea tie. Kiitos, että oppositio on ollut mukana tässä ja hyvällä yhteistyöllä on näitä purkutoimenpiteitä ja epidemiatoimenpiteitä viety eteenpäin. Ja kiitos tietysti suomalaisten, jotka ovat äärimmäisen kuuliaista kansaa. Toivottavasti tällä tiellä jatketaan.

11.19 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Nyt tämän keskustelun perusteella vaikuttaa siltä, että kaikki olemme samaa mieltä siitä, että alueellinen tarkastelu ja tilanteen kehittymisen tiivis seuranta on välttämätöntä, [Pauli Kiuru: Ja katsomot!] kaikki olemme tästä samaa mieltä. Ja nyt toivottavasti olemme kaikki samaa mieltä siitä, että on hyvä odottaa hetki, koska nyt ravintolat pääsevät asteittain palaamaan normaaliin ja kotimaanmatkailun osalta, ministeri Kiuru, iltapäivällä tehdään uudet suositukset. Tämä yhteisvaikutuksellisesti tulee vaikuttamaan siihen, että ravintoloissa tullaan käymään ympäri Suomen maakuntia, myös toisista maakunnista, eli trafiikki tulee lisääntymään, ja toivottavasti ravintolayrittäjät saavat tästä sitä tarpeellista buustia myöskin sille omalle elinkeinolleen. Nämä ovat erittäin hyviä asioita.

Mutta eikö niin, ministeri Kiuru, että nyt maltti on valttia? Me tiedämme, että on ollut tilanteita — eikä puhuta mistään yökerhoista, vaan puhutaan siitä, että ihmiset ovat tiiviisti kokoontuneet, viettäneet aikaa yhdessä — jotka epidemiologisesti ovat niitä riskitekijöitä, ja sen vuoksi odotetaan nyt maltillisesti, mikä on seuraavien viikkojen tilanne. Ja se juhannus: kun valiokunnan puheenjohtajakin sanoi, että siinä olisi yksi tarkastelun kohde, niin varmasti olemme tästäkin kaikki samaa mieltä. Edustaja Mykkäsen puheenvuoro oli hyvin tasapainoinen ja maltillinen — ei ehkä edustanut nyt joidenkin muiden kokoomuslaisten näkemystä, mutta uskon, että muutkin kokoomuslaiset jakavat oman ryhmäjohtajansa näkemyksen.

Sitten vielä lopuksi, arvoisa puhemies, haluan todeta perussuomalaisten huoleen siitä, kun monet kuljetusalalla olevat, esimerkiksi kuljettajat, joutuvat työskentelemään öisin myös tämän koronaepidemian jatkuessa, että heille pitäisi taata mahdollisuus pitää tarvitsemansa tauot ja ruokailumahdollisuus ja näin edelleen: Se on varmasti hallituksellakin hyvin tiedossa, ja hallituskin tulee tätä asiaa tarkastelemaan. Ja tämä on varmasti yksi niistä asioista, joihin hallitus tulee sitten hyvin pikaisesti myöskin etsimään ratkaisuja, koska se on ihan selvää, että monet ihmiset tekevät eri aikaan työtä, vuorotyöläiset ja muut, jotka ovat myöskin siis pitkämatkalaisia, pois sieltä omilta kotikonnuiltaan — kotiin ei voi mennä suihkuun, niin kuin täällä joku kertoi. Ja se on juuri näin, että meidän täytyy tehdä näitä ratkaisuja myöskin niin, että me huomioimme koko yhteiskunnan, eri tavalla töitä tekevät, eri taustoista tulevat ihmiset. Tällä tavalla hallitus on nyt tehnyt, ja uskon, että hallitus tulee tekemään näin jatkossakin.

11.21 **Marko Asell sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus on onnistunut tämän koronaepidemian hallinnassa ja hoidossa erittäin hyvin kansainvälisestikin vertailtuna. Kiitos siitä hallitukselle, ja kiitos tietysti myös suomalaisille, että ovat suosituksia ja näitä rajoituksia kunnioittaneet. Tauti on nyt painunut jonkun verran, tartuntoja ja kuolemia on yhä vähemmän, mutta vaara ei ole ohi. On edelleen keskityttävä rajoitusten purkutoimissa malttiin ja huolellisuuteen. Ihmisten turvallisuutta ja terveyttä on eri paikoissa edelleen suojeltava.

Täällä on tullut hallituspuolueilta nyt kritiikkiä vähän opposition puolelle ja oppositiolta tietysti hallitukselle normaaliin tapaan, mutta minä sanoisin, että oli kuitenkin hieno kuulla, että moninaisen kritiikin väliin osataan myöskin antaa kehuja silloin, kun on hyvin mennyt, ja erityisesti edustaja Zyskowiczin kehut hallituksen toimista lämmittivät. Ja on ihan oikein, että tulee myöskin niitä kriittisiä paikkoja, joita voidaan tarkastella, ja yksi semmoinen esimerkki, mihin voin yhtyä, on edustaja Pauli Kiurun esille tuoma asia, jonka ottivat esille myöskin edustaja Multala ja monet muutkin urheiluihmiset täällä, edustaja Eskelinen myöskin äskeisessä puheenvuorossaan, elikkä nyt kun terasseja voidaan avata ja isoilla terasseilla parhaimmillaan voi olla yli sen 500, voi olla tuhatkin henkeä, niin siellä voidaan kuitenkin tietyin edellytyksin ja kriteerein toimia, mutta sitten esimerkiksi urheilutapahtumassa, missä on isot stadionit tai tilat, missä voidaan väljästi olla, rajoitus olisi kuitenkin edelleen se 500. Kyllä tässä on selkeä epäkohta, ja on hyvä, että tätä asiaa on nostettu esille. Myöskin ministeri Hanna Kosonen on julkisuudessa reagoinut tähän, ja toivotaan, että myöskin siellä hallituksessa tätä asiaa ja linjausta tarkistellaan uudemman kerran ja otetaan huomioon ne huolet, mitä näissä edellisissä hyvissä puheenvuoroissa on, ne huolet, mitä urheiluseuroilla tässä on — mutta tietysti terveys edellä, korona on edelleen hengenvaarallinen virus, ja siinä mielessä tätäkin pitää aina maltilla katsoa eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Jos sopii, niin tämä urheilukatsomoita koskeva asia on tässä monipuolisesti tullut jo käsiteltyä, eikä se oikein otsikkoon kuulukaan.

11.24 **Kai Mykkänen kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Guzeninalle ja Koskiselle kehuista tasapainoisen puheenvuoron osalta, mutta jäin vain miettimään, kuuntelitteko sen ihan kokonaan vai olemmeko todella yhtä mieltä: [Maria Guzeninan välihuuto] olemmeko todella yhtä mieltä siitä, että hallituksen tulisi nyt jo ensi viikkoon mennessä katsoa tämä asia alueellisesti ravintoloiden avaamissääntöjen osalta, kuten perustuslakivaliokunta on aika lailla edellyttänyt, ja myöskin StV, sosiaali- ja terveysvaliokunta, sitä mietinnössään tarkkaan käsittelee. Näin todella Henrik Saarikorven Kuurnankulma Joensuussakin pääsisi avautumaan, kun siellä ei ole viikkoihin ollut tapauksia ja tällä 50 prosentin säännöllä he eivät sitä voi tehdä, tai lukuisat muut ravintolat Suomessa. Todella pelkään, että tulee olemaan pettymys se, että aika monet paikat eivät nyt pysty avautumaan. En tiedä, onko se välttämätöntä. Perustuslakivaliokunnan lausunto lähtee vähän siitä, että se ei välttämättä ole välttämätöntä, ja välttämättömyydestähän tässä on kyse.

On aivan totta, niin kuin täällä on sanottu, että tämä keväthän on mennyt siis hyvin ja siitä saamme kiittää suomalaisia — kiitos suomalaisille. Myös kaikki eduskuntapuolueet hallituksen johdolla ovat pystyneet tekemään nopeita lainsäädäntötoimia, joilla on tehty rajoituksia. Kokoomuksen linja on se, että meidän pitää pystyä pitämään tämä tauti tukahduksissa. Käytännössähän epidemia on nyt tukahtumassa, siis meillä on kolmisenkymmentä tartuntaa päivässä, mutta se ei tule itsestään menemään näin, jos on uskominen THL:ään.

Toinen aalto on sieltä tulossa — toivottavasti he ovat väärässä, mutta jos on uskominen, niin on tulossa.

Se, mitä me tällä hetkellä peräänkuulutamme, on, että nyt oikeasti suojavälinetuotanto pitää saada riittävälle tasolle, valmius niiden käyttöönottoon laajasti. Hienoa, että eilen pystyttiin tiedottamaan, tai oliko toissa päivänä, että tuotanto voisi olla Suomessa pian noin miljoona maskia päivässä, mutta esimerkiksi elinkeinoelämän exit-strategian perusteella me tarvitsisimme niitä 5—6 miljoonaa päivässä, jotta voitaisiin laajasti palveluelinkeinoissa henkilökuntaa suojata. Guzenina taisi kysyä, pitääkö ravintolassa syödä maski päällä. Minä luulen, että se syöminen on aika vaikeaa, mutta ei se mikään vitsi ole, ei se mikään vitsi ole muualla Euroopassakaan, että henkilökunnan voisi palveluammateissa olla tarpeen käyttää. Ja esimerkiksi kun tässä metrolla liikutaan — vaikkapa Guzeninan kanssa samasta kaupungista — niin kyllä siellä ihmisiä jo nyt on sen verran, että siinä voisi olla ihan järkeä, että siellä liikuttaisiin maskien kanssa.

Toinen asia on se testaaminen. Tällä hetkellä ei ole varmaan oireettomiakaan tapauksia niin paljon, mutta meillä täytyy olla se tilanne, että jos syksyllä epidemia lähtee lisääntymään, niin ihmisillä on se fiilis, että sinne mennään matalalla kynnyksellä, ilman lääkärin lähetettä. Meidän pitää pystyä testaamaan kymmeniätuhansia ihmisiä päivässä, saadaan ne ketjut äkkiä kiinni.

Jäljityssovellus: Tällä hetkellä olen hieman huolestunut siitä, että tämä tarjouspyyntö, joka STM:stä tai THL:stä on nyt itse asiassa laitettu liikkeelle, näyttää olevan itse asiassa sen tyyppinen, että kestää vielä hyvin pitkään, ennen kuin jäljityssovellus saadaan Suomeen käyttöön. Sen pitäisi olla meillä käytössä siinä vaiheessa, kun alkaa...

Nämä ovat niitä asioita — kun tässä on kysytty meiltä, mikä on kokoomuksen strategia. Meidän pitää olla valmiita pitämään tämä tauti tukahdutettuna, ja siihen tarvitaan uusia keinoja.

Guzenina sanoi, että ravintolat pääsevät normalisoimaan toimintaansa. [Maria Guzenina: Asteittain!] Pahoin pelkään, että pitäisi puhua, että osa ravintoloista pääsee avautumaan. Valitettavan iso osa jää nyt kyllä avautumatta, jos ei hallitus nyt nopeasti käytä tätä asetuksenanto-oikeuttaan sen suuntaisesti, mitä laajasti täällä eduskunnassa on toivottu, niin että tämä alueellinen porrastus välttämättömyyden perusteella toteutuu.

11.28 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen kysyi vähän tarkennusta tähän tehtyyn esitykseen, vastaan siihen mielelläni. Perussuomalaisten tavoitteenahan on palauttaa yhteiskunta normaaliksi eikä sinänsä tehdä mitään esimerkiksi työaikalainsäädäntöön tulevia muutoksia tai tällaisia, [Hussein al-Taee: Miten se palautetaan?] jotka vaikuttaisivat sitten itse kunkin aukioloaikoihin. Tilannehan on se, että nyt, kun tämä raja on sitten 23, niin monet paikat eivät avaa, koska heidän asiakaskontaktinsa voivat tulla jonakin muuna aikana, eivät välttämättä juuri siinä.

Otan konkreettisen esimerkin: Jos edustaja Räsänen käy Hämeenlinnassa, vaikka tapaamassa äänestäjiään, ja palaa sieltä sitten kello yhdeksän jälkeen kohti Riihimäkeä, niin Linnatuulen huoltoasemakin, joka normaalisti on 24 tuntia auki, menee kiinni jo 21.00. Tämä siitä riippumatta, että Hämeenlinnassa toimii Prisma, joka on 24 tuntia auki. Eli kyllä tällä esityksellä on tarkoitus asettaa myös yhdenvertaiseen asemaan nämä paikat, ja kuten tiedät, niin siinä välissä on pitkä pätkä ilman palveluita. Eli kyllä tämä varmasti palvelisi teidänkin kannattajia, ja siksi kannustamme, että tuette tätä esitystä.

Ministeri Kiuru mainitsi täällä alkoholipolitiikasta, että näillä prosenteilla olisi jotakin merkitystä. Mutta kuitenkin tässä nimenomaisessa pykälässä mainitaan, että ravitsemustoiminnan harjoittajan tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu järjestetään riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan. Tämä siis aivan riippumatta mistään alkoholiin liittyvästä.

Täällä edustaja Nurminen kysyi perusteluja, miksi yhteiskuntaa tulisi avata. Tilannehan on se, että perustuslakivaliokunnassa määritettiin, että asetuksella piti säätää alueista, joilla rajoituksia sovelletaan, ja että rajoitukset eivät olisi voimassa kuin niillä alueilla, joiden osalta niistä on erikseen säädetty. Kun tämä sitten tuli sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, niin tämä käännettiin ihan päinvastoin, ja yhtäkkiä asetuksella säädettäisiinkin, millä alueilla voidaan näistä rajoituksista vapautua. Kyllä tässä on hallituksella hieman likapyykkiä pestäväksi.

Nimittäin tämä välttämättömyysasetus ja -edellytys ei millään tavalla toteudu esimerkiksi Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Siksi tulemmekin edustaja Hurun kanssa patistamaan toimenpidealoitteella hallitusta siten, että voisimme 15. kesäkuuta mennessä vapauttaa kaiken ravintolatoiminnan näissä maakunnissa. Tämä huomioisi THL:n edellytyksen siitä, että alkuvaiheessa kaikilla alueilla toimittaisiin yhtä aikaa. [Puhemies koputtaa] Tässä olisi kahden viikon gäppi. — Kiitos.

11.31 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin hiukan korjata tuota edustaja Junnilan väärinkäsitystä. Totesitte, että puhuin jopa alkoholiprosenteista. En nimenomaan puhunut. Puhuin 50 prosentin asiakasmäärästä ja kerroin, että kun valmistelussa pohdittiin sitä, voidaanko turvavälit säilyttää nimenomaisesti vain edellyttämällä sitä lainsäädännössä, niin siitä käytiin tosi kova keskustelu asiantuntijoiden kanssa, siitä, pitäisikö vaatia enemmän.

Tämä hallituksen esitys, joka eduskuntaan tuli käsittelyyn, lähti nimenomaan siitä, että sen turvavälin pitää aidosti toteutua, ja näin ollen epäilen, että 75 prosentin asiakasmäärä johtaisi paikoitellen siihen, että edes sitä turvaväliä, jota me vaadimme THL:n suosituksesta jokaista suomalaista noudattamaan, eli 1—2 metriä, ei olisi mahdollisuus noudattaa, ja sen takia tällä asiakasmäärällä on merkitystä. Ymmärrän hyvin, että ravintola-ala ja käsittääkseni MaRa jopa julkisuudessa ovat toivoneet kahta korjausesitystä: että voitaisiin nostaa heti ensi vaiheessa 75:een tämä asiakasmäärä, ja toisaalta he ovat toivoneet myöskin, että voitaisiin vähän myöhäistää kellonaikoja. Ja niin kuin olen todennut monta kertaa julkisuudessa, tässä vaiheessa ei ole järkevää epidemiologiseen tilanteeseen nähden ottaa sitä riskiä, koska nämä rajoitukset jokaisella alueella perustuvat siihen, että me olemme painaneet näillä rajoituksilla tämän tartuttavuuden alas. Tämä voi tapahtua, kuulkaa, yhtä lailla omassa kotimaakunnassani Satakunnassa kuin jossakin muussakin maakunnassa, että kun ihmiset tulevat jälleen yhteen, niin tartunta voidaan saada, ja nyt pitäisi kaikkialla Suomessa sitoutua ravintolatoiminnassa näihin turvallisiin yleisiin ohjeistuksiin, ja se alueellisuus tulee arvioitavaksi, niin kuin täällä on monta kertaa sanottu, heti juhannusviikolla. Jos tämä alkaa hyvin, kaikki menee hyvin, niin se alueellinen tarkastelu nimenomaan lähtee siitä tautitilanteesta tilanteessa, jossa nämä rajoitukset on poistettu, mutta meillä ei vielä semmoista tilannetta ole, ja välttämättömyyttä on arvioitava joka hetki. Tämän on oltava aivan joka hetki välttämätöntä, ja tässä tilanteessa on aivan välttämätöntä aloittaa valtakunnallisesti, koska meillä ei vielä ole sellaista luonnontilaa, missä olisi kaikista rajoituksista va-

pauduttu ja sitten olisi monta viikkoa eikä tartuntoja olisi tullut. Eduskunnassa täytyy kerta kaikkiaan tämä epidemiologinenkin tilanne ottaa vakavasti.

11.34 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ravintoloiden avaamiskeskustelussa yksi on jäänyt hieman vähemmälle huomiolle, ja se on kyllä henkilöstön turvallisuus ravintoloissa. Edustaja Koponen ansiokkaasti nosti esille, että henkilöstöllä on hygieniapassit, mutta tosiasiassa sen mukaisesti, mitä edustaja Räsänen toi esille koronasta ja sen tarttumisprosessista, hygieniapassi ei anna siihen valmiuksia. Mutta se on hyvä kivijalka lähteä rakentamaan henkilöstön turvallisuutta, koska siellä on jo ymmärrystä hygienian merkityksestä, kun tämä passi on suoritettu. Mutta pitää muistaa, että työnantajan on järjestettävä työntekijöiden käyttöön henkilöstömäärään nähden riittävät sosiaalitilat. Tässä kohtaa pysähtyisin pohtimaan, kuinka ravintoloissa voidaan mahdollistaa henkilöstön oma turvallisuus myös, koska tiedetään, että ei siellä baaritiskin takana olekaan niin helppoa noudattaa näitä välimatkoja metristä kahteen metriin, saatikka että ravintoloitten sosiaalitilat olisivat tässä tautitilanteessa sellaisia, että siellä on asianmukaisesti varustettuja käymälöitä ja ruokailua varten varustettuja tiloja. Eli tämä pitää pystyä huomioimaan, ja sen henkilöstön oman turvallisuuden vuoksi on tärkeätä myös tuoda esille — ja tässä kohtaa varmasti täytyy kiittää edustaja Mykkästä — ja huomioida se, olisiko tässä kohtaa nyt järkevää ruveta miettimään suojamaskien käyttöä, sekä asiakaskontaktiin nähden että erityisesti henkilöstön oman turvallisuuden vuoksi, keskinäisen kontaktoinnin kautta. Eli pidetään huoli työntekijöistä.

Lopuksi haluan onnitella Satakuntaa. Tänään tuli kuukausi täyteen, että ei ole yhtään laboratoriotutkimuksissa todettua tartuntatapahtumaa. Se varmasti on tärkeä viesti, niin että nyt sitten siinä juhannusviikolla voidaan pohtia, missä vaiheessa ollaan, mikä maakunta tai joku alue mahdollisesti olisi täällä laajemman vapauttamisen piirissä. Toivon ja luotan kyllä, että hallitus tulee itseään valvomaan, että tämä tilanne todellakin tarkastellaan.

Vaikka puhemies sanoi, että jos tuo urheilu nyt olisi urheiltu, näin raviharrastajana täytyy sanoa, että ravintolatoiminta ja ravit ovat yhtä lailla... Se on myös siellä tulonlähde sen kilpailun järjestäjälle, ja siinä mielessä raviurheilun yleensä pantaan laitto tuossa määrin oli ehkä vähän ylimitoitettua, koska se on harrastus, missä perhepiirissä ollaan sen hevosen kanssa. Siellä ei ole lähikontakteja toisten kanssa. Siinä mielessä toivon nopeita toimia sen purkamiseen.

11.37 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa herra puhemies! Palautetta on tullut näistä aukioloajoista, ja aamun osalta esitimme kello viittä. Itselleni on tullut palautetta huoltamoyrittäjiltä, jotka palvelevat heti viiden jälkeen ammattikuljettajia, joilla on tiukat lepotaukomääräykset. Niitä pitää noudattaa, ja tietysti liikenneturvallisuuden kannalta on tärkeää, että pääsee asiallisiin tiloihin aamukahville, aamiaiselle ja wc-tiloihin ja näin poispäin. Eli sen suhteen olisi ehkä ollut syytä harkita sitä kello viiden aikaa vielä uudestaan. Tuskin sinne viiden aikaan tulee ihmisiä muuten notkumaan ikään kuin aiheuttaen lisää riskiä.

Sitten tähän, mitä edustaja Myllykoski puhui raveista, niin juuri näin: kun puhumme tartuntatautilaista ja puhumme tässä ravitsemusliiketoiminnasta, niin kyllä siihen tämä katsomoasia sitä kautta liittyy aivan oleellisella tavalla, vaikka puhemies vähän varoitteli tästä aiheesta. Kyllä se linkki siinä on olemassa. Turvallisuussuunnitelmat on olemassa seuroilla, Veikkausliigalla ja varmasti myös raviväellä, ja uskon, että urheiluyhteisö on sitoutunut toimimaan turvallisuus ensisijaisena prioriteettina.

Kiitän edustajia Eskelinen, Asell ja Myllykoski hyvistä kannanotoista, ja muistutan, että ministeri Kosonen on tässä katsomoasiassa varmasti tekemässä tämän vuoden osalta tärkeintä urheilupoliittista päätöstä, kun hän vastaa kirjalliseen kysymykseen.

11.39 **Eva Biaudet r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Det är ju faktiskt en jätteglad sak att vi är i en sådan situation att vi kan diskutera om att öppna restauranger och kaféer och försöka få livet så normalt som möjligt. Jag som bor i Helsingfors och i centrum lever i mitten av en massa människor och känner mig faktiskt inte speciellt rädd just nu. Det har också varit väldigt positivt tycker jag — eller ska jag säga, vi har kanske haft tur — att till exempel de som jobbar i kassor och i butiker inte har drabbats särskilt mycket trots att jag ser att det i Helsingfors hela tiden funnits människor i butikerna, åtminstone emellanåt.

Mielestäni on tosi hieno asia. Tämähän on tietenkin taloudellisesti tärkeä kysymys elinkeinoelämälle, juuri ravintoloille ja kahviloille ja niin edelleen, mutta on tämä myös meille kaikille asiakkaille ja ihmisille, se että tulee se tunne, että voi taas tavata muita ihmisiä. Tällainen pahan olon kasvu on minun mielestäni myöskin terveydellisesti erittäin huolestuttava asia, ja se, että me tunnemme, että olemme jollain tavalla toistemme uhkia, on tosi paha asia yhteiskunnassa, ja sen takia mielestäni on iloinen asia, että me voimme nyt lähteä avaamaan.

Mielestäni edustaja Koskinen otti esille erittäin hyvän pointin, joka on tullut myös minulle ajankohtaiseksi, kun sain kahdelta ravintolanpitäjältä asiakkaille lähetetyn kyselyn, että millä tavalla te koette, että olisi mahdollisimman turvallista tulla ravintolaan. Siinä mielessä olen ihan varma, että heillekin on kovin tärkeätä, että tämä tapahtuu siten, että asiakkaat tulevat paikalle — ne, joiden on mahdollista — ja siinä mielessä minä luulen, että tämä turvallisuusaspekti on varmasti ihmisille, asiakkaille ja myös ravintoloiden ja kahviloiden pitäjille, omistajille tosi, tosi tärkeä. Helsingissähän on suunniteltu, että avataan mahdollisimman paljon ulkoilma-alueita, niin että voidaan siinä mielessä tavallaan laajentaa näitä alueita niin, että ihmiset voivat tulla turvallisesti kahviloihin.

Olen itse asiassa tyytyväinen myös siitä, että ajatellaan, että rajoitusten purkaminen on sellainen, jota voidaan käsitellä vähitellen, pala palalta. Toivon kuitenkin, että tähän alueellisuuteen — kuitenkin on aika ilmeistä, että alueet ovat hyvin erilaisia — voidaan mahdollisimman nopeasti palata ja katsoa näitä, ja tämä asetus tietenkin antaa tähän mahdollisuuden, ja mielestäni tämä on onnistunut ratkaisu.

On myös iloinen asia nähdä, että monet ovat olleet aika kekseliäitä, ja ainakin Bromarvissa, missä minun mökkini on — ja [Ben Zyskowicz: Ja Kaivopuistossa!] missä olen kyllä käynyt — he ovat keksineet etämyyntiä ja onnistuneet ylläpitämään myöskin tällaista pienen paikkakunnan ravintolatarjontaa jollain tasolla kuitenkin.

Kokoomuksen ponsista: mielestäni monesta olen samaa mieltä, mutta itse asiassa ajattelen kuitenkin, että tämä alkoholin myyntirajoituksen purkaminen on vähän erilainen asia, [Puhemies koputtaa] ja kun katsoo ainakin vanhemman näkökulmasta nuorten menoa, niin on tietenkin yksi tapa olla aika varovainen, että ei kokonaan tätä päästä vapaaksi yötä myöten, ja mielestäni siinä mielessä on perusteltua seurata tätä tilannetta ja myöskin tätä rajoitusta, niin kuin hallitus ja eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on ehdottanut.

Itse toivoisin, että sosiaali- ja terveysministeriössä mutta myös täällä eduskunnassa pohditaan rajoituksia ehkä laajemmin, ja olen itse kantanut suurta huolta vanhusten eristäytyneisyydestä, joka liittyy myös tähän terveyden [Puhemies koputtaa] tunteeseen ja -huol-

toon, ja toivon, että keskusteltaisiin siitä, että lähiomaisten voisi ajatella olevan välttämättömiä ihmisille kaikissa tilanteissa, myös silloin kun nämä asuvat laitoksissa.

11.43 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Loppujen lopuksi luulen, että monessakin asiassa hallituksen ja opposition linjat ovat hyvin lähellä toisiaan. Itse asiassa nyt hallitus muutti sitä strategiaansa selvästi tuossa jokin aika sitten, eli aivan selvästi pyritään siihen, että tauti painetaan alas, ja se sanotaan myös suoraan, ja kuitenkin tämmöiseen normaaliin demokratiaan, toivottavasti myös poikkeusaikana, kuuluu se, että oppositiolla on mahdollisuus tuoda esiin niitä kohtia, joihin pitäisi vielä tarkemmin kiinnittää huomiota. [Hussein al-Taee: Mikä se edellinen strategia oli?] — No, sitähän mekin ihmettelimme, mutta siihen varmaan osaa hallitus paremmin vastata. Oli hyvin epäselvää jossain kohtaa se, hillitäänkö taudin leviämistä, eli hidastetaanko, vai pyritäänkö se oikeasti painamaan alas, ja tähän on kiinnitetty moneen otteeseen huomiota myös mediassa. En jatka siitä sen enempää, kun aika on rajallinen.

Siihen haluan kuitenkin kiinnittää nyt vielä huomiota, että kun rajoituksia puretaan — ja me olemme tosiaan sitä mieltä, että Suomea on pyrittävä avaamaan — niin se on tehtävä turvallisesti. Se, mistä me olemme huolissamme olleet, on se, onko meillä riittävän hyvät hallinnan keinot käytössä, eli juuri tästä, mistä tässä edeltävä puhuja, edustaja Biaudet, puhui, että ihmiset kokisivat, että kun yhteiskuntaa avataan, niin asiointi on turvallista. Siihen liittyy tämä riittävän tehokas ja laaja testaus ja sitten laajamittainen jäljitys, ja tähän me todella odotamme nyt myös sitä sovellusta avuksi, sillä ihmisvoimin tämän tekeminen, varsinkin jos tautitilanne yhtään tästä kasvaa, on erittäin työlästä. Sen vuoksi todella toivon, että sitä asiaa kiirehditään. Toinen asia on se, onko joissain paikoissa tarpeen käyttää suojavälineitä, suu-nenäsuojainta tai esimerkiksi suojahanskoja, laajemmin kuin tällä hetkellä on suositeltu. Siitäkin odotamme pikaisesti hallituksen tulevan ulos selvityksensä valmistuttua. Sitten tietysti kolmas asia on tämä, että nämä rajoitukset oikeasti tehdään ja toisaalta niiden purkaminen tehdään terveysperusteisesti ja että koko hallituksella ja valtioneuvostolla on sama linja, ministeriöiden virkamiehiä myöten. Ainoastaan sillä tavalla myös kansalaiset pitävät edelleen niitä rajoituksia ja suosituksia perusteltuina, jos me täältä lähetämme yhteisen viestin siitä, mikä on sallittua, mikä ei ole, mitä suositellaan, mitä ei. Ja näin ihmiset varmasti uskaltavat myös sitten vähitellen palata käyttämään palveluita, kun he tuntevat, että se on turvallista.

Nyt toivottavasti saamme lähipäivinä kuulla siitä, että kotimaanmatkailua voisi jälleen varovaisesti alkaa harjoittaa, ihan ehkä muutakin kuin mökkeilyä.

Todella toivon, että hallitus pohtii myös tätä jo moneen kertaan esillä ollutta katsomoasiaa niin urheilun kuin kulttuurinkin näkökulmasta.

11.46 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Kokoomuksen edustaja Zyskowicz myönsi tässä avoimesti ja kuvasi hyvin, mikä on toimintakulttuuri ollut pitkään täällä eduskunnassa, toisin kuin kokoomuksen viestinnässä aiemmin esitettiin. Siellä rakennettiin sellaista kuvaa ihmisille, että tässä kokeneetkin kansanedustajat ovat olleet erityisen hämmästyneitä siitä, että yhtä lausumaa ei täällä hyväksytty. Sitten kysyin kokoomuksen kokeneelta kansanedustajalta kysymyksen, että kuinka monta opposition lausumaa kokoomus viime kaudella ollessaan hallituksessa täällä täysistuntosalissa hyväksyi, mutta en ole saanut vastausta. On, totta kai, tärkeätä haastaa niin oppositiossa kuin sitten hallituksen sisälläkin niitä linjoja, ja on minun mielestäni tärkeätä, että puolue tuo avoimesti esiin näkemyksiään

oppositiossa ja hallituksessa. Ja kuten tiedetään, niin aina kaikkien puolueiden kaikki tavoitteet eivät mene saman tien läpi, mutta on selvää, että myös alkoholilainsäädäntöä ja muita kysymyksiä, joita täällä on nostettu, käsitellään ja niitä käsitellään myös hallituksessa. Senhän me olemme jo kuulleet esimerkiksi tämän pienpanimokysymyksen osalta.

Ehkä teille tuli yllätyksenä, että halusimme tuoda avoimesti esiin niitä poliittisia prosesseja. Arvostan myös teidän kansanedustajianne, niitä jotka aikaisemmilla kausilla ovat tuoneet avoimesti esiin sellaisia politiikan toimintatapoja, joita puolueiden sisälle ja tänne eduskuntaan on muodostunut. Kysymykset tilatakseista ja muista päätöksenteon ei niin toivottavista mekanismeista ovat sellaisia, joita kannattaa käsitellä täällä salissa.

Sitten itse asiaan: Uuttamaata koskien meillä on edelleen vielä tautitapauksia, Helsingissä on tautitapauksia. Kysyisin ministeriltä, kun puhutaan paljon nyt rajoitusten purkamisesta, että minkälaisia kohdennettuja toimia voisimme vielä vahvemmin tuoda Uudellemaalle. Olisiko esimerkiksi joukkoliikenteessä suositus käyttää maskia sellainen, josta meille olisi hyötyä niin, että voisimme myös täällä Uudellamaalla saada tautitilanteen painettua alas? Toinen kysymys mobiiliaplikaation osalta on se, että koska saisimme sen käyttöön. Ja sitten toki myös rokotteen osalta kysymys, että minkälaisia toimia nyt tällä hetkellä tehdään sen eteen, että saamme mahdollisimman nopeasti rokotteen käyttöön.

Uskoisin, että yksi tämmöinen kesä vähemmillä tapahtumilla, kulttuuritapahtumien perumiset, ravintoloiden rajoitukset kestetään, mutta mitä tapahtuu, jos vaikka ensi kesä on taas sellainen, jossa joudumme rajoittamaan hyvin vahvastikin tällaisia isoja tapahtumia? Sen takia itse toivoisin, että kaikki tehdään sen eteen, ja varmasti tehdäänkin, [Puhemies koputtaa] että saamme rokotteen ensi tilassa, jos sellainen onnistutaan kehittämään.

Puhemies Matti Vanhanen: Toivon, että aihetta ei laajenneta joukkoliikenteeseen.

11.49 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Tämä on ollut hyvä ja rakentava keskustelu, ja mielestäni on helposti todettavissa, että Suomessa vallitsee laaja yksituumaisuus siitä, että tämä iso kuva, tämä Marinin hallituksen politiikka tämän epidemian torjumiseksi, on ollut hyvää ja onnistunutta politiikkaa. Samoin olemme mielestäni yhtä mieltä siitä, että nyt kun rajoituksia puretaan, tulee edetä varovasti ja asteittain ja varautua myös takaiskuihin. Se, että sitten erilaisissa yksittäisissä asioissa ja yksityiskohdissa oppositiosta, kokoomuksesta, on kiritetty ja kannustettu hallitusta, niin kuin maaliskuussa, mihin täällä viitattiin, ottamaan nämä poikkeusolot käyttöön, on ihan luonnollista ja jälkikäteenkin arvosteltuna ollut perusteltua.

Mitä tulee tähän strategian arvosteluun, niin ehkä arvostelu on ollut ennen kaikkea sitä, että on ollut näköjään hallitukselle itselleen ja myös muille jonkin verran epäselvää, mikä on ollut tämä strategia, joka nyt mielestäni on selvä: pyritään tukahduttamaan ottaen kuitenkin huomioon tarve avata suomalaista yhteiskuntaa. Ministeri Kiuru pyörittää päätään, että ei ole ollut epäselvää, ilmeisesti. No, ainakin sellaisia tapahtumia on ollut esimerkiksi, että yön pimeinä tunteina valtioneuvoston kanslia on mennyt STM:n sivuille korjaamaan siellä olevaa luonnehdintaa valtioneuvoston strategiasta. No, jos se olisi täysin yksiselitteinen, niin ehkä tällaiseen yölliseen korjaamiseen ei olisi ollut tarvetta. Pitkään ministerit puhuivat nimenomaan painotetusti, että tavoitteena on estää viruksen leviämistä, ei siis estää viruksen leviäminen. Tämä voi tuntua pieneltä erolta, mutta siinä on tietty ero. Ja olen ymmärtänyt, että nyt me olemme samaa mieltä, kaikki olemme samaa mieltä, painetaan niin lähelle nollaa kuin mahdollista, ottaen kuitenkin huomioon tarve avata yhteiskuntaa. Ei ku-

kaan täällä varmasti ole sitä mieltä, että painetaan nollaan kaikin käytettävissä olevin keinoin, koska silloinhan me sulkisimme tämän yhteiskunnan uudelleen. [Eva Biaudet: Se on semantiikkaa!] — Tämä ei ole semantiikkaa, edustaja Biaudet. [Eduskunnasta: Juridiikkaa! — Politiikkaa!] — Ei se ole oikein juridiikkaakaan.

Mitä vihreisiin tulee, niin edustaja Holopainen, on teillä kaamea tuo ryhmäkuri, kun alkoholiasioissakin näköjään teillä on tiukka ryhmäkuri. Meillä muilla siinä sallitaan vapaammat kädet, [Mari Holopaisen välihuuto] mutta vakavasti sanottuna minua tässä asiassa askarruttaa se, että te annatte ymmärtää, että te olette jotenkin hyveellisempi puolue kuin nämä turmeltuneet muut puolueet. Teillä ei ole ryhmäkuria, näinhän viimeksi Facebookissa tiistaina edustaja Harjanne kirjoitti, teillä ei ole poliittisia virkanimityksiä, teidän johtohenkilöt eivät hyppää sote-yrityksiin tai etujärjestöihin tai viestintätoimistoihin lobbaamaan, te olette tämmöinen hyveellinen puolue, [Välihuutoja] ja muut ovat turmeltuneita. Te olette ihan yhtä hyveellinen tai yhtä vähän hyveellinen kuin kaikki muutkin.

11.52 **Hussein al-Taee sd:** Arvoisa puhemies! Aikaisempaan puheenvuoroon ottamatta kantaa, niin haluaisin ottaa esiin kuitenkin ehkä sen, että jos asiantuntija maailmalta haluaisi ammentaa jotakin tähän keskusteluun, niin sen, että asiantuntijana ihminen on vastuussa kokonaiskuvasta, kun hän antaa tietynlaisia suosituksia tai kirjoittaa tekstejä. Ja nyt kun tänään kuuntelin tätä keskustelua, niin siellä on taustalla ollut koulujen avaaminen, jota on kritisoitu. Ja nytten täällä on ollut puhetta siitä, että ravintoloissa annetaan olla yli 50-prosenttisesti ihmisiä paikalla ja että aukioloaikoja väljennettäisiin sinne puoleenyöhön saakka ja että buffetit täytyisi myös sallia. Sitten on ollut puhe siitä, että kotimaassa matkailua pitäisi ruveta suosittelemaan ja että urheilutapahtumiin pitäisi saada enemmän ihmisiä osallistumaan. Kun näitä lähtee sitten summaamaan yhteen, niin huomaakin sen, mitä on jo tapahtunut.

Edustaja Mykkänen puhui siitä, että tautitapauksia on ollut noin 30 per päivä. Viime viikolla niitä on ollut yli 50, tällä viikolla yli 60 per päivä. Eli selkeästi tietyillä avaustoimilla on mahdollisesti ollut vaikutuksia siihen, miten tauti on levinnyt. Ja sen vuoksi tässäkin laissa pyritään lähtemään liikkeelle hyvin varovaisesti ja maltilla ja katsotaan, miten tämä leviää. Ja sitten katsotaan, avataanko enemmän vai rajoitetaanko.

Ideahan tässä on kuitenkin se, että mehän voisimme täällä puhua pian siitä, että joulukin perutaan. Täytyy ymmärtää tämä kokonaisharkinta tästä pitkästä ajasta. Joulukin perutaan, ei voi mennä enää kauppoihin ostoksille, jos syksyn toinen aalto onnistuukin tulemaan. Tässä kohtaa täytyy ymmärtää, kun me puhumme 50 prosentista, samalla kun olemme kouluja avanneet, samalla kun mahdollisesti höllennämme kotimaanmatkailua, että tässä voidaankin olla sellaisessa tilanteessa, että enemmän ihmisiä on teholla, enemmän ihmisiä kuolee. Tässä on menty terveys edellä. Ehdottomasti on menty terveys edellä, ja siksi valtio on valmis nyt ottamaan lainaa, jotta se kykenisi korvaamaan menetettyjä ansioita ravintoloille, yökerhoille, muille yrittäjille, koska me haluamme säästää suomalaisia ihmishenkiä. Siksi tästä kokonaiskuvasta on nyt pääasiallisesti vastuussa hallitus. Hallitus etenee askel kerrallaan ja on valmis ottamaan askeleita taaksekin päin, jotta me emme olisi Ruotsin tiellä. Siellä heidän strategiansa on ollut virheellinen, siihen me emme halua syyllistyä.

11.56 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat noudattaneet hyvin tunnollisesti niitä kehotuksia ja ohjeistuksia, mitä ministeriöt ovat heille antaneet. Se on hyvä, ja sillä on saatukin tautitilanne hyvin hallintaan Suomessa. Sen takia onkin hyvin erikoista,

että hallituksen suunnasta tulee ristiriitaisia viestejä ohjeistusten suhteen. Viimeisimpänä liittyen nyt kotimaanmatkailuun. Aikaisemmin ollaan saatu toki paljon ristiriitaista viestiä esimerkiksi suojavarusteisiin ja testaukseen liittyen, mutta nyt liittyen tähän kotimaanmatkailuun, kun toinen ministeri suosittelee jopa matkailua ja toinen sanoo, ettei ole vielä suositeltavaa matkailla.

Suomalaisilla on kesäloma yleensä kesäisin, ja tässä ollaan oltu tiukkojen rajoitusten alla pari kuukautta, joten vaikuttaisi hyvin luonnolliselta, että nyt pääsee matkaamaan omassa kotimaassaan, käyttämään kotimaisia palveluita, löytämään Suomesta uusia alueita, joilla ei ole aikaisemmin välttämättä matkustellut — toki tämä kaikki hyvää käsihygieniaa ja hyvää turvavälipolitiikkaa noudattaen, siitä me kaikki haluamme pitää kiinni.

Samaan aikaan täällä ollaan kuitenkin hiljaa ulkomaista. Meillä on Venäjällä ja Ruotsissa paljon tartuntoja, ja siihen pitäisi myöskin ottaa kantaa. Nyt me keskustelemme täällä kotimaanmatkailusta, joka kuitenkin kotimaan tasolla on pieni riski, jos huolehditaan kaikki ja otetaan vastuu itse myöskin meidän omasta terveydestämme. Ja toki jos sitten ollaan huolestuneita itse eikä haluta hakeutua sellaiselle alueelle, esimerkiksi Uudellemaalle, missä tartuntoja on ollut enemmän, niin voi toki käydä sitten muissa Suomen paikoissa ja jättää esimerkiksi Linnanmäen väliin.

No, vielä tässä sen verran, että oli hyvä puheenvuoro edustaja Myllykoskelta liittyen henkilöstön turvallisuuteen, ja on tärkeä asia huolehtia henkilökunnan turvallisuudesta yhtä lailla. Se on hyvin paljon myöskin sitä muuta suojausta ja turvavälien noudattamista siellä itse ravintolassa, ja uskon, että ravintoloitsijat siihen senkin takia kiinnittävät huomiota sekä asiakkaiden että henkilökunnan turvallisuuden osalta.

Kovasti odotetaan sitä kasvomaskiselvitystä. Kun me hallitusti avaamme rajoituksia, tämä voisi olla yksi mahdollisuus esimerkiksi niillä alueilla, joilla tartuntatautia on enemmän, tai jos ne määrät lisääntyisivät, esimerkiksi julkisessa liikenteessä [Puhemies koputtaa] ja julkisissa tiloissa, missä turvavälejä ei pystytä noudattamaan, nimenomaan sisätiloissa. Tätä kannattaa vakavasti harkita hallituksessa.

11.59 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa herra puhemies! Kyllä voi ilolla sanoa olevansa suomalainen ja todeta tässä, että me olemme onnistuneet tässä koronaviruksen torjunnassa, ja nyt voidaan vihdoin ja viimein sitten yhteiskuntaa ja rajoituksia avata, mutta sen pitää tapahtua ihmisten turvallisuus ja terveys edellä, varovaisuusperiaatetta noudattaen, ihan niin kuin valiokunta tässä mietinnössään toteaa, että sulkemisen kaltaisia rajoituksia pitää purkaa alkuvaiheessa asteittain. Ja näin tehdään ja näin toimitaan, ja en usko, että tässä salissa kukaan on siitä eri mieltä.

On hyvin tärkeää tietysti jatkossa tarkastella tätä alueellisuutta ja sitä, voidaanko niitä rajoitustoimenpiteitä joissakin tapauksissa purkaa. Kysyisinkin ministeriltä — kun on esimerkiksi edustaja Juvosen jättämä lausumaehdotus, jossa kannetaan huolta raskaan liikenteen käyttämien taukopaikkojen ympärivuorokautisesta aukioloajasta — että ollaanko ministeriössä mietitty ja pohdittu, voidaanko tällä tavalla ravitsemusliikkeitten osalta tehdä harkintaa. Siitä esimerkiksi edustaja Guzenina käytti erittäin hyvän puheenvuoron. Uskon, että hallitus näitä erilaisia asioita miettii ja pohtii, jotta yhteiskunta toimii huomioiden kaikki ihmisryhmät ja meidän työllisyysalojen ja elinkeinoelämän tarpeet.

Tämä, mitä edustaja Myllykoski nosti esille: Itsekin kyllä jäin pohtimaan, että me olemme paljon puhuneet asiakkaiden turvallisuudesta, niin kuin pitääkin, ja terveydestä ja siitä, että heidän on turvallista tulla ravitsemusliikkeisiin, ja myös yrittäjyydestä ja yrittäjien toi-

meentulosta ja kannattavuudesta mutta että kyllä itsekin kannan huolta myös henkilökunnasta, henkilökunnan turvallisuudesta ja terveydestä. Ja kyllähän me tiedämme, etteivät kaikissa ravintoloissa välttämättä ne saniteettitilat ole ehkä ihan sellaisia, että niissä monen metrin turvavälejä voidaan sitten henkilöstön välillä pitää. Kyllä kysyisin myös sitä ministeriltä, kun tässä nousi esille tämä kasvomaskien käyttö henkilökunnan osalta, että onko tällaista asiaa pohdittu ja mietitty. Toisaalta kysyisin myös tästä, kun meillä nyt varmasti näitä jäätelökioskeja ja aika pieniäkin ravitsemusliikkeitä tulee kesän ajaksi olemaan: Niissä varsinkin tämmöiset tauotukset ovat tärkeitä ja ilmanvaihtokysymykset ja niin edelleen. Elikkä tiedetään, että ei se hygieniapassi tosiaan sen viruksen saamiselta turvaa, mutta hygieniapassi antaa tietysti paljon meille ohjeistusta ja tietoa siitä, miten voidaan tartuntoja välttää.

Valitettavasti me tarvitsemme monenlaisia keinoja, jotta tämä koronavirus nyt saadaan taltutettua ja pysytään tässä tilanteessa, niin että kun rajoituksia puretaan, niin sitten sen jälkeen tämä tautitilanne ei lähde pahenemaan. Ihan hyviä puheenvuoroja on käytetty myös siitä, että me emme tänään tiedä, minkälaisessa tilanteessa me huomenna olemme, ja sen takia tämä varovaisuusperiaate on se, mitä hallitus tässä tilanteessa noudattaa.

12.02 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin ollut hyvää keskustelua, ja tämän keskustelun kuluessa kokoomus on tullut hallituksen linjalle ja kokoomus on todennut, että hallitus on tehnyt hyvää työtä. Tämä on oikein hienoa, koska jos on ollut väärä kanta ja huomaa, että se kanta on väärä, niin silloin on hyvä muuttaa mielipidettä. Tämä on selkärankaista.

Edustaja Mykkänen totesi, kun puhuttiin tästä tautitilanteesta — perustuslakivaliokuntahan on edellyttänyt, että tilannekuvan täytyy aina olla selkeä, että tiedetään, mitä kulloisellakin hetkellä esimerkiksi tautitilanteen osalta on tapahtunut — että nyt tautitilanne olisi niin, että 30 per päivä tulisi uusia tapauksia. No, tämä oli viime viikon tilanne. Eilen uusia tautitapauksia oli 51 ja toissa päivänä 64, eli tautitilanne, tilannekuva on tällä hetkellä tämä. Eli jos kokoomus katsoo, että heidän kantansa on, että höllennetään nyt tätä ravintoloiden aukioloaikaa siitä, mitä hallitus esittää, niin se perustuu tähän vanhentuneeseen tautitilanteeseen, ja siinäkin valossa on erittäin hyvä, että olette nyt tulleet hallituksen kannalle.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon on useaan otteeseen täällä viitattu, arvoisa puhemies, ja siellähän todetaan, että välttämättömyysedellytyksen on täytyttävä ja ettei rajoituksia voida pitää voimassa sellaisilla alueilla, joilla se ei ole tartuntatautitilanteen vuoksi välttämätöntä. Jotta me tiedämme, mikä se tilannekuva tulee olemaan sen jälkeen, kun meillä matkailu avautuu ja ravintolat pääsevät asteittain laskeutumaan normaalitoimintaan, me tarvitsemme hiukan aikaa, ja sen vuoksi tämä hallituksen linja on hyvä. Ja vielä kerran painotan, arvoisa puhemies: hyvä, että kokoomus on tullut nyt hallituksen linjalle.

12.04 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämä on ollut rakentavaa keskustelua ja kertoo siitä, että suuressa kuvassa koko eduskunnan linja ja myös strategia on hyvin yhtenäinen. Toki tässä tätä pientä hienosäätöä ja hiukan erilaisia valintoja myös on, mikä nyt kuuluu asiaan.

Mutta kyllä täytyy todeta, arvoisa puhemies, että Suomen linja on kyllä todella paljon onnistuneempi verrattuna tuohon läntiseen naapurimaahamme. On kyllä aika järkyttävää, että siellä on lähes 4 300 kuolintapausta tämän epidemian seurauksena, mikä tarkoittaa yli

kymmentä kertaa enemmän kuin Suomessa, jossa meillä nyt viimeisin tieto on 313 kuolemantapausta. Ainakin tämän hetken tietojen valossa näyttää siltä, että tuo Ruotsin linja ei todellakaan ole ollut vastuullinen. Toki myöhemmin sitten pystymme arvioimaan, kun saamme tavallaan lopulliset tulokset tästä koko epidemiasta.

Palaan vielä tähän kokoomuksen vastalauseen ehdotukseen ravintolan aukioloaikojen myöhentämisestä. Vastalauseesta ei käynyt ilmi tuo alkoholianniskelun päättymisaika, mutta sain nyt selville sen, että se todellakin tarkoittaisi sitä, että myös tuo alkoholin anniskeluaika jatkuisi sinne kello 24:ään saakka, kun valiokunnan enemmistön kanta on, että anniskelu päättyisi kello 22. Tässä mielestäni on kyllä ihan jo merkityksellisestä erosta kysymys, eli nimenomaan tuo alkoholitarjoilu, alkoholin anniskelun, anniskeluajan jatkaminen lisäisi niitä riskejä, että ne turvavälit saattaisivat alkaa unohtua ja ihmiset ikään kuin kävisivät toistensa iholle herkemmin niissä oloissa, ja sen takia tällä hetkellä pitäisin vastuullisempana tätä kello 22:n rajaa, siis tämän anniskelun osalta.

Ministeri ei ollut paikalla täällä salissa, kun nostin esiin kysymyksen teille tästä maskisuosituksesta. Olemme nähneet Euroopasta kuvia, kuinka myös siellä ravintolan terasseilla istutaan maskit kasvoilla useissa maissa. Ja kysyn nyt teiltä: milloin tämä maskiselvitys ja mahdollinen suositus myös valmistuu?

12.07 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että alkoholi on vaikea kysymys ja tässä salissa aina perinteisesti aiheuttanut paljon erilaisia näkemyksiä siitä, miten siihen tulisi suhtautua, päihdepolitiikkaan noin ylipäätänsä.

En ollut itse asiassa ajatellut ottaa tätä asiaa tässä esiin, mutta yksi syy siihen, miksi olimme ehdottaneet tätä myöhäisempää mahdollisuutta pitää ravintolat auki, on nimenomaan se, että esimerkiksi voitaisiin järjestää kaksi kattausta. Eli tässähän puhutaan nyt siitä, että ihmiset istuvat pöydissä, ja näin olen ymmärtänyt, että hallituksenkin tahto on, että pääosin pyrittäisiin edelleen siihen, että tämmöinen baari- tai yökerhotyyppinen toiminta, vaikka sitä tapahtuisikin aikaisemmin, ei olisi mahdollista, vaan tässä nimenomaan puhutaan nyt ruokaravintoloista. Ja kun me tiedämme sen, että ravintoloiden kannattavuuden kannalta itse asiassa alkoholitarjoilulla on aika suuri merkitys — moni haluaa ja myös ravintolat haluavat tarjota mahdollisuutena sen, että ihminen voi sen ruokansa ohella nauttia esimerkiksi siihen sopivista viineistä — niin sen vuoksi olimme ajatelleet, että tämmöinen ikään kuin porrastaminen, kun nyt voidaan ottaa käyttöön vain se 50 prosenttia asiakaspaikoista, mahdollistaisi myös sen paremman kannattavuuden niille ravintoloille. Minä en oikein ymmärrä sitä, miten itse se alkoholi vaikuttaa — jos kuitenkin siellä on ne säännöt, että pitää pysyä pöydissä, voi hakea mahdollisesti ruokaa — että siellä ryhdyttäisiin yhtäkkiä sitten parveilemaan jollain tavalla, jos ravintolaan ollaan tultu syömään.

Otan vielä esiin tässä sen asian, jota myös ehdotimme siihen ikään kuin vähän kompensaationa siitä, että ensin rajoitettiin merkittävästi näitä ravintoloiden toimintaedellytyksiä ylipäätään, eli käytännössä ovet menivät muuten kiinni paitsi ulosmyynnin osalta, ja tälläkin hetkellä edelleen jatkamme rajoittamista, vaikka toki huomattavasti lievemmin, ja suuri osa ravintoloista varmasti kykenee nyt näilläkin rajoitustoimilla ovensa ainakin jollakin tavalla avaamaan. Kannattavuutta olisi kuitenkin parantanut ja edelleen parantaisi se, että hallitus pohtisi sitä hieman vahvempien alkoholijuomien ulosmyyntioikeutta.

Ja kun tässä nyt on keskusteltu näistä erilaisista toimintatavoista, niin se, mikä tässä on hieman ihmetyttänyt, on se, että yleensä silloin, kun hallitus on sopinut jostakin toimintalinjasta, niin sen jälkeen sitä puolustetaan — etukäteen ehkä tuodaan niitä puolueen kanto-

ja esiin, mutta sen jälkeen sitä yleensä puolustetaan täällä salissa yksimielisesti ja myös sosiaalisessa mediassa. Nythän on toimittu täysin toisin. Vihreät ovat jälkikäteenkin julistaneet, että kyllähän me, jos me saisimme päättää, niin tekisimme toisin. Tässä on ehkä se ero, mitä itsekin olen hieman ihmetellyt, mutta kun on annettu myös ymmärtää ainakin eduskunnan ulkopuolelta, että tästä asiasta vielä neuvoteltaisiin, niin kysyisinkin nyt ministeri Kiurulta: onko nyt niin, että ravintoloiden toimintaedellytyksiä edelleen pohdittaisiin myös siitä näkökulmasta, että viinien vahvuisten juomien ulosmyyntioikeutta voitaisiin vielä pohtia nyt rajoitetun ajan, kun muuten on vielä paljon rajoituksia voimassa?

12.10 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Tänään taitaa olla 11 ihmistä tehohoidossa Suomessa. Voidaan sanoa, että tämä kriisin hoito on kaikin puolin mennyt kyllä äärimmäisen hyvin. Ja on hyvä, että nyt voidaan lähteä pikkuhiljaa näitä rajoituksia höllentämään, mutta nimenomaan varovasti. Me emme halua sitä tilannetta, että joudutaan niitä sitten taas kiristämään. Tuo rajanveto on tietenkin hankalaa: onko kello 22 se oikea aika tai 22.01 tai joku muu ja miten niihin määriin pitää suhtautua? Johonkin se raja on tietenkin vedettävä, ja nyt mennään näin ja katsotaan, voitaisiinko jossain vaiheessa höllentää.

Mutta kun nyt ilmeisesti tässä puhuttiin vähän alkoholistakin ja ymmärsin, että edustaja Zyskowiczkin oli nostanut tämän alkuviikon käsittelyn esille, niin huomautan, että meitä on aika vähän tässä salissa. Jokainen edustaja vastaa kolmea muuta edustajaa. Normaalitilanteessa voi tietenkin sanoa, että jokainen puhuu omasta puolestaan, mutta tässä ehkä enemmän kuin yleensä puhutaan myös useamman ihmisen puolesta. Siitäkään näkökulmasta ei ehkä kannata turhaan politisoida yksittäisen ponnen kohtaloa. Normaalitilanteessa tilanne ehkä on toinen.

Muistui tässä mieleen, mitäköhän ponsia tai lausumia me teimme viime kauden aikana. Ehdotettiin ponnen kautta muun muassa kotitalousvähennyksen nostoa, sitä että hallitus edistäisi paikallista sopimista, sitä että tarveharkinnan poistamista lähdettäisiin valmistelemaan, sitä että siirrettäisiin verotusta työn verotuksesta kuluttamisen verotukseen. Nämä ovat kaikki asioita, joita kokoomus varmaan kannattaa, mutta toki kaikki asioita, jotka kokoomus yksimielisesti äänesti alas, kuten toki myöskin perussuomalaiset. Eli näin se vain menee. Vaikka jokaisella on yksi ääni, niin siinäkin tilanteessa jokainen joutui taipumaan yhteisesti sovittuun. Tämän minä ymmärrän, vaikka olen vain toisen kauden edustaja. Uskon, että sellaiset, jotka täällä ovat istuneet vähän kauemmin, sen myös ymmärtävät.

Eli ei pidä antaa ymmärtää, että ei ymmärrä, varsinkaan silloin kun oikeasti kuitenkin ymmärtää. [Naurua] Sillä ellei näin toimi, työ muutenkin menee kohtalaisen vaikeaksi tilanteessa, joka muutenkin on aika vaikea.

12.12 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Kuten jo aikaisemminkin olen todennut, täällä eduskunnassa ja Suomessa on laaja yksimielisyys tästä koronaviruksen torjunnan isosta kuvasta. Hallitus on toiminut hyvin, tulokset ovat hyviä — totta kai pitää lisätä: tällä hetkellä arvioituna. Me emme tiedä, mitä syksyllä ja myöhemmin tapahtuu. Mielestäni on aika luonnollista, että täällä on laaja yhteisymmärrys, koska tuskin meistä kenenkään puolueohjelmissa on mitään maskeista tai testaamisesta, jäljittämisestä, tukahduttamisesta — ei tietystikään.

Kun edustaja Guzenina kuitenkin piti tärkeänä sanoa, että kokoomus on tullut hallituksen linjalle, niin jokainen voi dokumenteista tarkistaa: kokoomus noin kuukausi sitten teki keskustelualoitteen tästä exitistä, puhui tukahduttamisesta jo siinä vaiheessa, kun päämi-

nisteri vielä sanoi, että tukahduttaminen ei ole mahdollista. Nyt hallitus käytännössä pyrkii tukahduttamiseen, vaikkei käytä tätä termiä ja vaikka jokainen ymmärtää, että siihen ei voida pyrkiä kaikin keinoin eikä tukahduttaminen voi olla mitään lopullista. Mehän tiedämme, että tämä virus on täällä keskuudessamme.

Edustaja Kimmo Kiljunen sanoi, että oppositio etsii mahdollisuuksia olla eri mieltä. Ei niitä etsitä. On tullut tilanteita, joissa olemme nähneet tarpeelliseksi patistaa, kirittää, kannustaa hallitusta, ja moni asia on hallituksessa korjattu ja ollaan korjaamassa sen mukaan, mitä opposition piiristä on kritisoitu. Tässä ovat olleet esillä nämä stadionit, täällä ovat olleet esillä nyt nämä rekkamiesten ruokailut ja niin edelleen.

Edustaja Guzenina, huomasin, että teillä on seuraava puheenvuoro. Kun te ihmettelitte, miten niissä ravintoloissa, jonne on päässyt se 75 prosenttia asiakkaista, syöminen onnistuu maskeilla ja miten musiikin kuuntelu onnistuu ilman, että ääntä kovasti korotetaan, jolloin riski kasvaa, niin voisitteko te vielä kertoa, miten tämä kaikki sama onnistuu siinä 50 prosentin ravintolassa?

Nyt näyttää erimielisyyttä olevan ennen kaikkea tästä alueellisesta tarkastelusta. Itse uskon, että ei mene montaa viikkoa, niin siitäkin ollaan yksimielisiä eli siitä, että tämä alueellinen tarkastelu on täysin paikallaan. Ja voi olla, että siitä ollaan jo nytkin yksimielisiä ja erimielisyys koskee lähinnä sitä, olisiko se mahdollista aloittaa nyt heti kuun alusta vai sitten joskus juhannuksen jälkeen.

Edustaja Adlercreutz, olen jo aikaisemmin sanonut, että edustaja Harjanne Facebookissa kuvasi näitä meidän toimintatapoja ihan siten kuin me tiedämme niiden toimivan, eikä pidä antaa ymmärtää muuta kuin tekee, ja tämä on mielestäni hyvä neuvo kaikille. Sen jälkeen kun hallitus oli päättänyt, että viinien ulosmyyntiä ei sallita, niin vihreiden varapuheenjohtajat tuolla somessa olivat kovina, että me ajamme tätä ja tämän takana seisomme, ja sitten, kun piti äänestää, ei kuitenkaan seisty.

12.16 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt päätöksiä aina ajassa, ja kun tilanne on muuttunut ja elänyt, usein päivästäkin toiseen, niin on ollut aivan välttämätöntä, aivan kuten pääministerikin on todennut, että tilanteita on jouduttu arvioimaan aina sen kulloisenkin tiedon perusteella, ja jos edustaja Zyskowicz pitää tätä huonona linjana, niin olkoon se sitten hänen mielipiteensä. Edustaja Zyskowicz tässä myöskin vitsaili vakavalla asialla, näistä ravintoloiden täyttöasteista. Teidän mielestänne 75-prosenttisesti täysi ravintola on miltei sama asia kuin 50-prosenttisesti täysi ravintola, ja teidän mielestänne siinä ei riski kasvaa, jos ihmiset ovatkin tiiviimmin yhdessä. Kuitenkin kokoomuskin on tämän tukahduttamispolitiikan kannalla, niin kuinka te voitte selittää sen, että hyvin tiiviiseen pieneen tilaan, hyvinkin pieneen tilaan, ahdettaisiin ihmisiä enemmän kuin puolet siitä heidän sallitusta. Sehän vaikuttaa huomattavasti esimerkiksi etäisyyksien pitämiseen, jotka suomalaiset ovat sisäistäneet erittäin hyvin. Täällä salissa on paljon puhuttu myös siitä, että on ravintolayrittäjien etu, että ihmiset kokevat turvallisuudentunnetta silloin, kun he lähtevät ravintolaan syömään, että he voivat luottaa siihen, että siellä ne turvavälit ovat sellaiset, että ei tule kiusallinen olo, jos vaikka itseä yskittää, että ylettyykö se yskäisy sitten sinne naapuripöytään. Sen takia nämä turvavälit ovat niin tärkeitä. Ja sen takia tämä hallituksen linja siitä, että 50-prosenttisesti nyt asteittain lähdetään höllentämään näitä rajoituksia, on aivan oikea.

Ja edelleen sanon: on erittäin hienoa, että tämän keskustelun aikana kokoomus on tullut hallituksen linjoille, ja ehkä te nyt äänestätte sitten varauksettomasti hallituksen esityksen

puolesta ilman tätä teidän vastalausetta, kun teille on täällä useaan otteeseen jo todettu, että tällä teidän vastalauseella ei ole sellaista reaalipohjaa toteutuakseen. Tekin voisitte selkärankaisesti nyt tukea hallitusta ilman, että tätä vastalausetta lähdette nyt viemään eteenpäin.

12.18 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa herra puhemies! Koronavirus on sellainen pandemia, johon kukaan ei ollut osannut valmistautua etukäteen, uusi tuntematon. Kaikki me olemme joutuneet tekemään hämärässä tai pilvisessä säässä näitä päätöksiä ja pyrkimään arvioimaan, mitkä ovat parhaat mahdolliset päätökset siinä hetkessä, ja sitten jälkikäteen on katsottu, onko niitä tarvetta korjata joiltain osin, ja niin on toimittu. Jos katsoo kansainvälisesti, niin ainakin toistaiseksi näyttää siltä, että Suomen toimet ovat olleet varsin oikeaaikaisia ja toimivia, kun katsoo lukuja, miten me olemme onnistuneet tässä epidemian ja pandemian keskellä. Se ei tietenkään kerro tulevaisuutta. Voi olla, että tulevaisuudessa joudumme tekemään joitain toisia toimia, mutta nyt näyttää siltä.

Arvoisa puhemies! Silloin jos puolueessa, esimerkiksi kokoomuksessa, on kolme tai neljä erilaista näkemystä eri edustajilla, niin aina joku niistä osuu sitten kohdalleen. Mietin nyt tätä kovaa kritiikkiä, kun sanotaan, että on liian tiukkoja rajoituksia ja pitäisi löysätä paljon enemmän, mutta ei siitä ole kuin muutama viikko aikaa, kun esimerkiksi tämä Uudenmaan sulku purettiin, niin kokoomuksen suunnasta tuli erittäin kovaa kritiikkiä sen purkamisesta. Käytettiin jopa sellaisia vertauksia, että nyt hallitus antaa viruksen levitä maakuntiin. Erittäin kovaa kritiikkiä. Myöskin koulujen avaaminen: kokoomuksen riveistä tuli kovaa kritiikkiä ja väitettiin, että nyt tehdään viruslinkoja kouluista. Ja jos katsotaan näitä maltillisia avaamistoimia, niin ne ovat näyttäneet olleen hyvin onnistuneita ajassa. Ei ole tapahtunut näitä silloisia pelotteluja, mutta aina löytyy joku, joka on ollut varmaan sitäkin mieltä, että koulut voidaan avata ja Uudenmaan purku voidaan avata, ja siihen vedoten nyt vaaditaan sitten löysempiä toimia, jotka ovat täysin ristiriidassa sen kanssa, mitä kokoomuslaiset vielä muutama viikko sitten nostivat esille.

Minusta on järkevä linja, että asteittain puretaan näitä rajoituksia — sen vuoksi, että ihmisillä on luottamus siihen, että voidaan käyttää palveluita, uskalletaan niitä käyttää — ja taas lisää avataan, jos se on mahdollista, mutta voi olla, että jossain vaiheessa joudumme myös kiristämään näitä. Kun täällä on paljon keskusteltu, mistä tulevat esimerkiksi nämä kellonajat, niin johonkinhan ne pitää asettaa. Ei kai kenelläkään ole sellaista kristallipalloa, joka osaa sanoa, onko oikea aika juuri 21, 22, 23 tai 24. Johonkin se tässä vaiheessa pitää laittaa, ja sitten voidaan mennä eteenpäin. Toinen vastaava ovat nämä urheilustadionit. Minun mielestäni olisi nyt tärkeää, että — samalla lailla kuin ollaan nyt purkamassa tätä kehotusta kotimaanmatkailun ja mökkeilyn osalta — nyt kun on nähty, miten tämä on mennyt eteenpäin, niin aikanaan ihan järkevä linjaus 500:sta, [Puhemies koputtaa] on nyt järkevää jakaa niin, että se on katsomokohtaisesti. Tämä on sitä [Puhemies: Aika!] kestävää, vastuullista politiikkaa, että katsotaan, [Puhemies: Aika!] mikä on todellisuus, ja sen mukaan toimitaan.

12.21 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Varmaan tässä onkin niin, että on täysin mahdotonta ikään kuin etukäteen määritellä, mikä on täsmällisesti oikein. Haluankin kiittää tässä edustaja Arhinmäkeä tästä hyvästä puheenvuorosta, erityisesti sen lopusta, että tässä voitaisiin käyttää enemmän tämmöistä tapauskohtaista harkintaa, kun rajoitteita puretaan muun muassa nyt näiden urheilukatsomoiden osalta.

Se, mitä ehkä hieman pidän kuitenkin outona, on se, että kritisoidaan, jos meillä sattuu olemaan ehkä hiukan erilaisia painotuksia. Se on paljon vakavampi kysymys, jos hallituksen suunnalta tulee sitä, että sanotaan samaan aikaan, että on tietyt suositukset voimassa kaikille, ja samaan aikaan kuitenkin itse toimitaan toisin, ja yksi ministeri vielä kehottaa toimimaan toisin. On todella tärkeää, että kun hallitus viestii niistä — ja pääsääntöisestihän se on onnistunut hyvin — niin se viesti on yhtenäinen, ja että silloin kun päätetään, että joitakin rajoitustoimia puretaan, kuten esimerkiksi nyt halutaan sallia vapaammin mökille meneminen ja matkustelu, niin viestintä sen suhteen on myös linjakasta, ja se tehdään niin, että ensin puretaan ne suositukset ja sen jälkeen vasta sanotaan, että nyt menkää, toisin kuin esimerkiksi eilen tapahtui.

Tässä suhteessa täytyy nyt sanoa vielä, että tosiaan ravintoloiden osalta erothan ovat kohtuullisen pieniä siinä, mikä on hallituksen linja ja mitä me olemme ehdottaneet. Ei varmaan ole helppo sanoa, onko se 75 prosenttia vai 50 prosenttia. Ehkä itse, jos ajattelen tätä, toivoisinkin, että lähdettäisiin pohtimaan sitä aina siitä tartuttavuuden näkökulmasta. Eli esimerkiksi, kun täällä on henkilöstön turvallisuudesta oltu huolissaan — ja se onkin erittäin tärkeä näkökulma — niin onko järkevää sellaisilla alueilla, missä edelleen on tartuntariskiä, huolehtia esimerkiksi suojavarustein siitä, että henkilökunta paremmin on suojattuna?

Toinen näkökulma on se, että olisiko järkevää kuitenkin sitten ennemmin huolehtia näistä tartuttavuusriskeistä esimerkiksi turvavälien kautta tai sitten tilan koon kautta. Käsittääkseni asiakaspaikatkin ovat hieman sellaisia, että — on hieman sellainen käsitys, kuten ministerikin viittasi — ne saattavat olla seisomapaikkoja, mikä ei välttämättä sitten olekaan yhdenmukaista, kun niitä näin erilaisiin tiloihin laitetaan. Ja sellaisessa ravintolassa, jossa on paljon seisomapaikkoja, se 50 prosentin asiakasmäärän saaminen ahtaisiin tiloihin turvallisesti voi olla erittäin haastavaa sekin. Eli tätä olen ainakin itse tässä peräänkuuluttanut, että lähdettäisiin siitä, että se on aina tartuntaperustaista, eli ensisijaisesti arvioidaan tartuntariskiä. Tässä ei tulisi olla minkäänlaista niin sanottua poliittista harkintaa siinä kohdin, kun rajoituksia puretaan, vaan pohditaan sitä tartuntariskin näkökulmasta.

12.24 **Vilhelm Junnila ps:** Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu ravintolatoiminnasta siitä näkökulmasta, että asiakkailla olisi mahdollisimman turvallinen olo, ja sen mukaan on sitten tehty erilaisia rajoituksia, ja ehkä ihan hyvä niin.

En kuitenkaan pidä siitä äänensävystä, että nämä asiakkaat olisivat joitakin holhottavia yksiköitä. Pitää muistaa, että asiakas itse valitsee, missä ja miten, ja mielellään valitsisi myös, milloin ravintolassa käy. On tarpeetonta luoda uhkakuvaa, että ravintolat olisivat jotenkin turvattomia paikkoja, koska vastuu on viime kädessä ei täällä vaan asiakkaalla itsellään. Sen verran pitää luottaa asiakkaaseen, että hän syö siellä ravintolassa, missä kokee olonsa turvalliseksi, ja jättää syömättä sellaisessa, missä kokee sen olevan turvatonta. On nimittäin niin, että ravitsemustoiminnan harjoittajan edellytetään nyt jo huolehtivan asiakkaiden mahdollisuudesta käsien puhdistamiseen ja riittävän etäisyyden ylläpitämiseen sekä käsien puhdistamista koskevista toimintaohjeista.

Siksi näiden kellonaikojen ja asiakaspaikkojen rajoittaminen on eräissä maakunnissa aika kohtuutonta. Ministeri Kiurun omassa maakunnassa Satakunnassa edellinen koronatartunta oli yli kuukausi sitten. Miettikää, että koko elinkeinotoimintaa rajoitetaan tällä tavalla, ja siellä on edellinen tartunta ollut 29.4., niin kuin sen juuri äsken tarkistin.

Rajoitusten voimassaolo vaikuttaa merkittävästi yritysten ja työntekijöiden toiminta-edellytyksiin ja toimeentuloon sekä yhteiskunnan koheesioon näinä vaikeina aikoina, ja erityisen paljon tämä koskettaa epätasa-arvoisesti pieniä ravintoloita, joiden asiakaspaikkamäärät ovat muutenkin hyvin pieniä. Eli toivon, että tässä oikeasti nyt edetään mahdollisimman nopeasti ja ennen juhannusta saadaan sellaisia päätöksiä, että ei tätä asiaa lähestytä eri alueilla, koko maassa samalla tavalla.

12.26 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kiitokset täällä käydystä hyvästä keskustelusta. Täällä on edelleenkin perätty sitä kokoomuksen linjaa [Paavo Arhinmäki: Ja sitähän ei ole!] ja syytetty myöskin selkärangattomuudesta, mitä en kyllä ymmärrä yhtään, eikä se pidä lainkaan paikkaansa. Ja tässä kyllä kyseenalaistan, onko hallituksella sitten oikeasti selkärankaa. Jos testaa, eristä, jäljitä ja hoida -strategian työkalut ja hallinnan keinot ovat oikeasti tehokkaasti olemassa ja käytössä, niin silloin me voimme avata hallitusti, ja siitähän tässä lähdetään, että ne oikeasti toimivat. Se on välttämätöntä, että ne toimivat, ja sen takia tässä on lähdetty näin. Mutta onko niin, että ne työkalut eivät ole vielä käytössä siinä mittakaavassa, niin että hallitus ei uskalla lähteä edes niillä alueilla, missä ei tartuntaa ole ollut kuukauteen, ei sielläkään uskalla, jos nämä testaukset, suojavarusteet, jäljitys eivät ole kunnossa? Se huoli tässä kyllä nousee, onko näin, ja se on aiheellinen huoli, sanoisin. Kyllä kansalaisten pitää pystyä luottamaan siihen, että sanotaan, että nämä ovat kunnossa. Ymmärrän sen, jos siinä on epäilyksiä, koska taustalla on siinä myöskin epäonnistumisia.

Rajoitusten ja ohjeistuksien pitää olla myös järkeviä ja semmoisia, mitä voidaan noudattaa ja mistä voidaan ajatella, että ihmiset pystyvät niitä noudattamaan. Meillä on ollut kaksi kuukautta tiukat rajoitukset, ja se on purrut, mutta nyt jatkossa kyllä, kun rajoituksia tehdään, pitäisi tarkoin miettiä se, että niitä rajoituksia, mitkä sitten on järkevää ja perusteltua pitää, noudatetaan ja että niistä selkeästi myöskin viestitään hallituksen suunnasta. Jos on ristiriitaista viestintää, erilaisia ohjeistuksia, niin eiväthän siinä kansalaiset enää tiedä, mitä pitää noudattaa ja mitä ei. Ja siinä lopputuloksena on helposti se, että ihmiset alkavat soveltaa niitä itse. Eli pitää myöskin kansalaisten tietää, mikä on oikea rajoitus, mikä on suositus ja miten näitä kansalaiset ovat velvoitettuja noudattamaan.

Haluan tässä vielä tuoda esiin tätä kansalaisten omaa vastuuta. Ihmiset ovat tietenkin huolissaan ja huolehtivat omasta terveydestään, yrittäjät ovat vastuullisia omasta toiminnastaan ja työntekijöiden turvallisuuden valvonnasta, ja meillä myös aluehallintovirasto valvoo toimijoita, niin että kyllä tässä on monella eri sektorilla vastuuta valvonnasta.

Ja lopuksi [Puhemies koputtaa] vielä näistä rajoituksista, suosituksista: toivon, että näihin ikäihmisten rajoituksiin hoivakodeissa löydetään joku inhimillinen ratkaisu.

12.29 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Tässä on joitakin kysymyksiä, joihin mielelläni vastaan.

Ensinnäkin edustaja Myllykoski nosti hyvin esiin tämän henkilökunnan turvallisuuden, ja haluan sanoa siitä, että se on minusta todella aiheellinen kysymys. Näissä aikaisemmissa keskusteluissa, kun ollaan keskusteltu, itsekin hyvin vähän olen nostanut tätä teemaa, mutta sen sijaan me olemme käyneet MaRa-liiton kanssa hyvän keskustelun tästä, että meidän täytyy pystyä takaamaan myöskin henkilökunnan turvallisuus, ja yksi syy, miksi valittiin tähän mahdollisuus noutoon tiskiltä, on nimenomainen syy, joka tulee henkilökunnan turvallisuudesta. Sitä eduskunnassa ei kovin paljon ole ihmetelty, miksi ei vaadittu pöytiintarjoilua. Se olisi voinut olla yksi ratkaisu, mutta tässä tapauksessa nimenomaan henkilö-

kunnan turvallisuuden näkökulmasta katsottiin, että on turvallisempaa, että henkilökunta on siellä pleksin takana ja tätä kautta suojellaan myös henkilökuntaa siltä, ettei jatkuvasti sukkuloida pöytien välissä, jos pöytiintarjoilua vaadittaisiin tässä esityksessä. Siksi itse luotan hyvin vahvasti myös siihen, että ravintoloilla itsellään on iso intressi pitää huolta siitä, että annetaan myöskin ravintoloille yhteisiä, hyvin toimivia käytänteitä, joita voidaan koko maassa pitää yllä.

Siksi tässä keskustelussa minusta hiukan vinoutuu se, että kyllä meillä täytyy vaatia suunnitelmallisuutta kaikilta ravintoloilta, jotta tuo turvallisuus voidaan taata koko maassa. Sellainen ajatus, että joku suomalainen alue tässä tautitilanteessa pääsisi tästä tilanteesta kuin koira veräjästä, että meillä vapautettaisiin rajoitukset mutta suunnitelmallisuus ei koskisi kaikkia suomalaisia alueita, ei oikein passaa tässä tautitilanteessa. Sen takia valtakunnallisesti aloitetaan ja alueellisuus on tässä työkaluna mukana — niin valtakunnalliset työkalut kuin alueelliset työkalut ovat nimenomaisessa esityksessä mukana, ja minusta on tärkeätä, että se täällä myöskin havaitaan. Nyt on vaikeasta paikasta kysymys.

Minusta edustaja Multala kävi fiksua keskustelua siitä, mikä on se asiallinen paikkamäärä. Se on aivan totta, niin kuin sanoitte, ja itse tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani en muistanut sitä tähdentää. Meillä on niin erilaisia ravintoloita, on seisomapaikkoja ja on istumapaikkoja, ja tähän maastoon kun tehdään näitä sääntöjä, niitä ei voi olla kovin monta, jotta tämä homma ei menisi ihan sekaisin. Nämä pääsäännöt, jotka on nyt valittu, on varmistettu, että nimenomaisesti turvaväli ja istumapaikka pitää olla, ja sen lisäksi sisätiloihin on tehty se 50 prosentin rajoitus, jotta ei kävisi niin, että ihmiset pakkautuvat liian tiiviisti, jos esimerkiksi ravintolan paloturvallisuusohjeissa seisomapaikkoja sallitaan kuitenkin tosi kova määrä. Silloin on varmistettu varmasti, että turvallisuus otetaan huomioon, ja minusta se oli tärkeä havainto tähän keskusteluun.

Sitten tästä kellonajasta. Edustaja Räsänen sitä hyvin tuossa spekuloi. [Puhemies koputtaa] Kyllä meidän täytyy sanoa, että ravintoloihin liittyy riskejä. Riskejä ravintoloihin liittyy myöskin humalariskin näkökulmasta, ja kun me puhumme tartuntatautilaista, täällä me turvaamme ihmisten terveyden ja hengen, [Puhemies koputtaa] niin kyllä me joudumme katsomaan, että ravintolat eivät ole ensimmäisiä, jotka vapautetaan täysin holtittomasti, vaan nyt tehdään tämä asteittain, jotta tartuntamäärät pysyisivät sellaisessa tilanteessa, että me pystymme estämään [Puhemies: Aika!] tämän viruksen leviämisen.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 72/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelun kuluessa on tehty yleisperusteluja koskeva ehdotus ja viisi lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan klo 12.40.

Täysistunto keskeytettiin kello 12.34.

———

Täysistuntoa jatkettiin kello 12.40.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoisat edustajat! Todetaan jälleen tänään se, että tässä salissa istutaan harvakseltaan sen takia, että on tämä tautitilanne ja eduskuntaryhmät ovat sopineet keskenään siitä, miten salissa ollaan. Sen takia täällä saattaa näyttää vähän tyhjältä, mutta kyllä edustajat töissä ovat tänäänkin.

Mennään eteenpäin.

Nyt jatketaan klo 12.34 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 3. asian käsittelyä.

Keskustelussa on Sheikki Laakso Vilhelm Junnilan kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen yleisperusteluja koskevan ehdotuksen ja Mia Laiho Ben Zyskowiczin kannattamana vastalauseen 2 mukaiset neljä lausumaehdotusta.

Lisäksi Sheikki Laakso on Vilhelm Junnilan kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A)

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Sheikki Laakson yleisperusteluja koskeva ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 10, tyhjiä 8; poissa 150 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon lausumaehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 18; poissa 149 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon lausumaehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 19; poissa 149 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon lausumaehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 17; poissa 149 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon lausumaehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 17; poissa 149 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Sheikki Laakson lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 19; poissa 149 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.